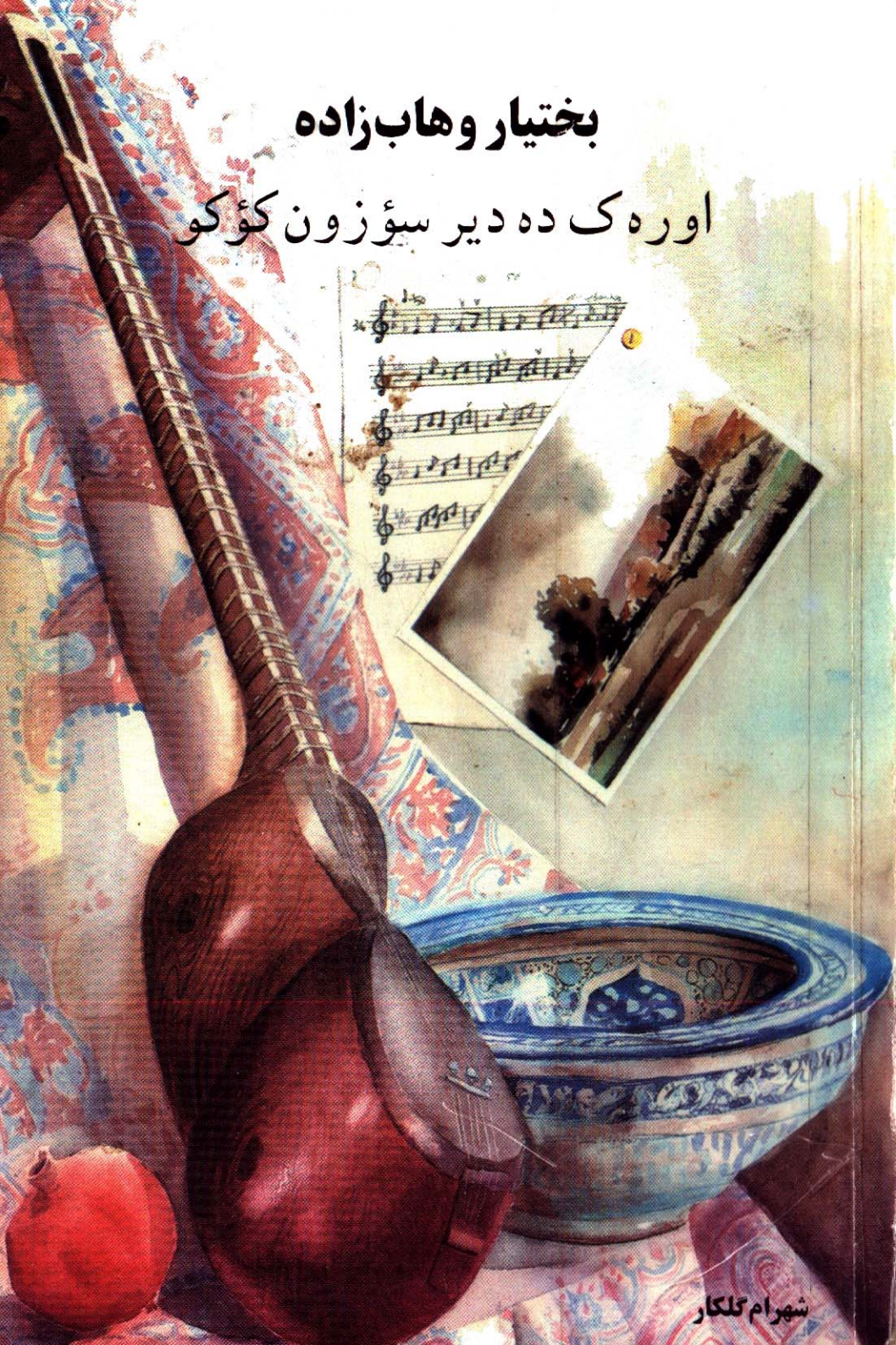

بختیار و ہابزادہ

اورہ ک دہ دیر سیوزون کوکو

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بختيار وھاب زاده

اوره ك ده دير سؤزون كؤكو

كؤچورن:

شهرام گلكار

vahabzada, Bakhtiar

وهابزاده، بختیار، ۱۹۲۵ -

اوره ک ده دیرسوزون کوکو / نویسنده بختیار وهابزاده؛ برگردان شهرام گلکار
تهران: اندیشه نو، ۱۳۷۹.
۱۷۹ ص.

IBSN: 964-6741-27-4

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

۱. شعر ترکی -- جمهوری آذربایجان -- قرن ۲۰. ۲. شعر ترکی -- ایران --
قرن ۱۴. الف. گلکار، شهرام، ۱۳۴۷ - ، مترجم. ب. عنوان.
الف ۳۱۴/۸ PL ۸۹۴/۳۶۱۱
الف ۸۲۵ و ۱۳۷۸
۱۳۷۸

۴۳۸-۲۰-۷۸م

کتابخانه ملی ایران

نام کتاب: اوره ک ده دیر سوزون کوکو

نویسنده: بختیار وهابزاده

برگردان: شهرام گلکار

ناشر: اندیشه نو

حروفچینی: موسسه ایران ۱۴۰۰ - تلفن: ۶۴۸۰۶۷۷

تاریخ نشر: ۱۳۷۹

چاپ: دلارنگ

نوبت چاپ: اول

تیراژ: ۳۰۰۰ جلد

مرکز پخش: تهران، پاساژ فیروز، اندیشه نو، تلفن: ۶۴۲۷۳۷۱

شابک: شابک: ۹۶۴-۶۷۴۱-۲۷-۴ ۹۶۴-۶۷۴۱-۲۷-۴ ISBN: 964 - 6741 - 27 - 4

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	واخت.....
۸	خئیر- شر.....
۱۱	حق - زۇراکلیق.....
۱۳	منه سوال وئرىن.....
۱۴	درىن لىك.....
۱۶	نهىن سه ايلکيدىر نهىن سه سۇنو.....
۱۷	ايكى مۇهاجىر.....
۱۹	قانماق - قانماماق.....
۲۱	يونىس امرهيه.....
۲۱	اۇلوم.....
۲۲	اۋزونو دىنله.....
۲۴	من منم.....
۲۴	غئىرت مى، آغىل مى؟.....
۲۷	دئىيل مى.....
۲۸	ھاراگئدىر؟.....
۲۹	چاشىب منىم كىمى.....
۳۰	گئىن دۈشه.....
۳۱	آمان ھتى.....
۳۲	اۋز- اۋزونو آشمادىر.....
۳۳	ائىلچىيم.....
۳۴	كۈھنه دردله من.....

صفحه	عنوان
۳۵	قاتارلاردا گئجه لر.....
۳۸	تابوت گئدير.....
۴۰	شاعير لر.....
۴۵	سوگوتو يازا بيلن.....
۴۶	قيزيما.....
۴۸	قاراباغ آتى.....
۵۶	آي گيدى دونيا!.....
۵۸	كيچيك پنجره.....
۶۰	دونيانين.....
۶۱	دونيا.....
۶۲	بهانه دير.....
۶۴	انسان - گويده آي كيميدير.....
۶۵	قارا قوطو.....
۶۸	ياخشى كي بيلميريك.....
۷۱	غثيرت.....
۷۳	يالان دونيا.....
۷۴	بير عومرون ترجمه - حالى.....
۷۴	تحقير.....
۷۶	اؤزومله صؤحبت.....
۷۸	شهيد مزارلارى.....
۸۱	طلبه لر يمه.....
۸۷	ايچه رى باخ.....

صفحه	عنوان
۸۸	قۇجالار.....
۹۰	گۈندەلىك.....
۹۴	منىم خالام.....
۹۸	پىادا - سىرنىشىن.....
۱۰۰	اۈزگە حرارتى.....
۱۰۱	خۇرمەت اوچون.....
۱۰۲	اييىرمى بئش ايل.....
۱۰۲	غۇمورى يۇلداشىما.....
۱۰۷	يارى يۇخولو.....
۱۰۹	بلكە.....
۱۱۶	شۇر.....
۱۲۵	تئل لىر آغلاسىن.....
۱۲۶	چاھارگاہ.....
۱۳۳	قالالار.....
۱۳۶	ھەرە بىر جوۋرە.....
۱۴۴	سئگاہ.....
۱۴۴	سەن مەنە كىمىسەدن پاى وئىرىلمە دىن،.....
۱۵۰	راست.....
۱۵۴	آمان اوۋچو.....
۱۵۶	ياغ، ياغىش.....
۱۶۱	ساياچىلار.....
۱۶۷	سۆزلۈك.....

واخت

اۋشاغليغيم

گنجليييم

آھيلليغيم - عينيمى؟!

بوخ، ھربيرى باشقادير، بير - بيرينه يادکيمى
گلن قاوور گئدەنى.

اينکار ائدير من، منى...

عۇمرين ھر پيللە سيندە باشقالاشير طبعيميز.

دونىادا مقصديميز، دونىادان طلبيميز

واخت منى پروانە تەك باشينا دۇلانديرير

دۇنن قانماديغيمى بوگون منە قانديرير.

کيم دۇشۇنە دۇيركى.

من واحيدم. من بيرم!

بيرجە بونو بيليرم: من گوڭلوييم. قاديرم.

من گوڭجسوزم، عاجيزم تەكجە واختين ايندە.

عۇمرون اۋ ساحيلينه اليم يئتە بيلمەير.

عۇمرون بو ساحيليندە.

ھانى گوڭزومون ئورو.

ھانى قليبمين گورو:

کيمدير اۋتان، اۋتوزان زامان ايله آرزونون

ابدی ياريشيندا!

ساجيمين آغليغيندا. آلنمين قریشيندا

زامان نئجه آت چاپیر، یویه نی اۆز الینده.
اوغول سان سا، تاپ گۆره ك. کیمدیر آتین بئلینده!

من اۆز آزاد لیغیما تانری دئدیم، حق دئدیم
بیر خوكمه. بیر فرمانا من باشیمی ایمه دیم
آمما واختین دالینجا
عۆمروم بۆیو قول کیمی نئجه سورونموشم من
قولومدا کی ساعاتین قولونا دۇنموشم من

۱۹۸۵

خثیر - شر

طبیعت انسانا ایکی ال وئریب،
کیمینسه الیندن توتوب قالدیراق.
بیزه عمل اوچون بیر آغیل وئریب،
چایلارین اوستوندن کۆرپولر قۇراق.
آنامیز، آتامیز بیزه دیل وئریب،
داردا چیرپینانین حالینی سۇراق.

دیللر یارانیب کی، ماهنی دییه ک بیز،
دیللر یارانمایب یالان دئمکچون.
یالاندا آیریلیر یۇللار بوسبوتون.
اۆالی، اۆ دیلی، اۆ آغلی بعضاً

خئىيرلى ايشلرە ايشلتميرىك بيز.
بوگونه دم توتان عمليميزدن
سوالا چئوريلير گله جه ييميز.
ھردۇيان اوږه ك دن بير جاھان كئچير،
الوان بۇيالىدير دونيانين دۇنو.
كىمى خالق يولوندا جانيندان كئچير،
كىمى وظيفه يە ساتير خالقينى.
خالق وار، اوزو اۇدسوز، اوجاق سيز قالير،
اۇدون دان قۇنشويا پاى وئير اوزو.
خالق دا وار، اۇ اۇدو عوض سيز آلير،
قۇنشو تۇرپاغينا دىكىلير گۇزو.

وجدانين قۇەسى - تاماخ داغينى،
آشا بيلن لره انسان دۇدىك بيز.
يالاندان، ريادان قازاندىغينى،
وجدان سيز. گرچكدن قازانا بيلمز.

مين بير رنگ يئتيرير بير رنگلى تۇرپاق،
ھم شفا، ھم اۇلوم ياتير زھردە.
كۇل - كۇس دا بيتيرير، چيچك دە تۇرپاق،
آغلين مئيوەسى دير خئىيردە - شردە.

ياخشى دا، يامان دا بيزده دیر دئین.
نه اۇنون، نه بونون اۇز اۇدو یۇخموش.
خئییر - شرقول - قۇلا! نه یوکسک لیگین.
نه ده آچاغلیغین حدودو یۇخموش.

بۆیوک بیر میللتین طالعی بعضاً.
توم کیمی چیرتدانیب توپورولورکن،
معطل قالیرسان شرین حؤکمو نه.
باخیرسان آرخایا، باخیرسان اۇنه.
نه لر تۆره یرمیش غرض دن، کین دن،
دئییرسن، انسانین حافظه سیندن
حقیقت سیلینیب اۇنودولارمیش.
خئییرده بوقدر محکوم اولارمیش؟
قوی ناغیل اۇخوسون سیاست چیلر،
اۇنلارین قلبینه ناغیل نور چیلر.
ناغیل دینله ینین فیکری اۇجالیر،
خیالدان یول آچیر اۇ حقیقته.
همیشه ناغیل دا غلبه چالیر.
حقیقت یالانا، ایشیق ظولمته.

۱۹۸۶

آییرا بیلیمیش می گۆره ن بیرنفر
حقیقی دونیادان کؤلگه دونیانی؟

قاييدا بيلسىدى اگر گئىدىن لر
درک ائىدىن اولاردى بلکه دونيانى.

سن يولچو... دونياسا مجهول بير آدا
كئچە بيلير سن مى فيرتينالاردان،
دونيا نين سيري نى گزمە دونيادا
ايچينده آختاريب قلىبنە ساپلان!

عاجيز سن.

اولدون سا قولو دونيانين
ايچيندن باشلانير يولو دونيانين.

۱۹۸۶

حق - زۇراكلىق

ھىندوستانين دۇولت غرىبنە

«آنچاق حقيقت غلبە چالير»

سۇزلىرى يازيلمىشىدىر.

چنگيز آيتماتف

ماياسيندا حق دورور هر آنليان ظفرين.
زۇرلا، زۇراكليغيلا قازانيلان ظفرين
آدى ظفردير...

اۇزو

ظفر ساييلا بيلمز،

ابدی اۇلا بیلمز.

حاقلا زۇرا کلیغین ابدی دۇیوشونده

مغلوبیت - غلبه! بیر ابدی سیلسیله!

كئچه جك الدن - اله.

حق سیز غالب صاباحین مغلوبونا چئوریلر،

زنجیرلری: بوأونا، اۇدا بونا چئوریلر،

سن ای زۇرا کلیغیلا حقیقتی تاپدایان،

حقیقتین گوجوندن خبر سیزسن، بیر اویان!

اویونمه قازاندیغین «شانلی» ظفرینله سن.

اۆز ایچینده بوغدوغون حقیقتین سه سینی

اۆز ایچینده دینله سن!

بوغلبه ن بویدا دا قازانميسان، آی یازیق.

میللتین نیفرتینی

زۇرا کلیق یالانین عیجر صیفتینی

گیزله دیب اۇرته بیلر.

اۇنو حقیقت کیمی گۆزلره دورته بیلر،

حقی اۇلدوره بیلمز.

یالان قاپی سیندیرار، بیر قلبه گیره بیلمز.

مایاسیندا حق دئیل، یالان دۇران بیر ظفر

یالانین اۇزو بویدا سنه نیفرت گتیره

نیفرت سوسار،

اؤ دینمز...
اؤنون اوږه ک لردکی بوی آرتیمی، زوغ لاری
گؤزلره ده گؤرونمز.
غئیرت اولار اؤ، قاندا.
اؤز مقامی چاتاندا
زؤرا زؤرون اؤزیله جاواب وئرەر بیر آندا.
بوزؤرا.

بونيفرته،
بوغئیرته مین احسن:
زؤرا کلیق دئمەرم زؤرو ییخان زؤرا من!

۱۹۸۵

منه سوال وئرین
حقیقیت همیشه دؤغدو سوالدان،
درینه آپاریر سوال هر کسی.
قریبه زامان دیر...
ائله بیل دیلدن
ھاراسا قوۋولوب سوال جمله سی.

نؤقته لر، ویرگول لر نه قدر دئسن،
ساختا ندالارلا دؤلوب کیتاب لار.
هرشئی بیلیریک سانکی دؤنندن،

آرتیق سوال لارا نه احتیاج وار؟

سوال سیز کۆر اۇلار گرچکین گۆزو،
ياشامیر،

دۇلانیر سوال سیز انسان.

منه سوال وئیرین،

سوالین اۆزو

گیره حقیقتین داش قاپسیندان.

۱۹۸۶

درین لیک

دئدیم. عۆمروموزون یولو بیر قاریش.

یۆز اوجاق سۆندورور بعضاً بیر اۆلوم.

واللا، گۆزوموزو آچیب یۇممامیش

قاپنین آغزینی کسدیریر اۆلوم.

ياشاماق نه ایمیش؟

بیلمه دن بونو

نه ایله اۆلچورسن عۆمرون بۇیونو؟

ياشایان گۆرموشم یۆز، یۆز اللی ایل،

قووق تک بۇش اۆلوب قلب ده بئین ده.

عۆمرون معناسینی بۇیون دا دئییل.

گرک آرایاسان درین لیگینده.

آدام وار، ساغی سۆل، سۆلو ساغ بیلیر.

آن ياخشى. ان گۈزل ياشاماق بىلىر.
ھريئردە ھرزامان باش سايىلماغى،
خىردا دۇيغولارا يدك اولماغى.

ياشاين ھركس دن گرەك سۇرولسون:
لياقت حياتين يۇلو دئيىل مى؟
نە يىن بهاسينا اولۇرسا - اۇلسون
ياشان، ياشاركن اۇلودئيىل مى؟

بىز بوتون گونلرى سۇن آئىنادك،
چكىب شىرە سىنى ياشايا بىلسك.
مىن شوکور دئيه رىك قىسمتيمىزە
وئريلن عۇموردە بس ائدر بىزە.

ياشاين گۇرموشم يۇز، يوزاللى ايل،
قۇووق تەك بۇش قالىب قەلدە بئىن دە.
عۇمرون معناسىنى بۇيۇندا دئيىل،
گرەك آراياسان درىن ليگىندە.

نەیین سە ایلکیدیر نەیین سە سۇنو

دونیا هئی فیرلانیر بئله دن بئله
زامانی اؤنله ییب اؤتن اؤلما سین.
دونیا فیرلانیرکی، کئچمه سین اله
اؤنون اته یینی توتان اؤلما سین.
دونیا فیرلانیرکی دۇنسون بوگردیش
ادراکین اؤنوندە، آن ائیلە مە سین
دونیا فیرلانیرکی. انسان اؤلە میش
دونیادان دونیا یا کئچە بیلە سین.

ساخلا ساق بیر آنلیق یۇلوندان اؤنو
حیات تزه لنمز، یئر تزه لنمز
نەیین سە ایلکیدیر، نەیین سە سۇنو
دونیا فیرلانما سا. سۇن ایلکە دۇنمز

دونیا فیرلانیرکی بیزدە اؤنون تک،
فیرلانیب قانمایاق مین بیر فعلینی
دونیا فیرلانیرکی. تاپا بیلە یک
اؤنون نە سۇنو، نە اوولینی .

۱۹۸۵

ايكى مۇھاجير

اۋز وطينە منسوب اولمايان شخص

انسانلىغادا منسوب دئيىل دير

ب. گ. بلىنسكى

درد واركى، بنزه مير هئىچ هانسى درده
گزدىيىم، گوردويوم ياد اولكه لرده
وطن چون بۇرنونون اوجو گۆينه ين.
آداملار گۇرموشم نه قدر دئسن.

بو وطن نيسگىنللى مۇھاجيرلرين
آجى طالعينه آجىميشام من،
بعضاً آشكار - آشكان، بعضاً گىزليجه...
وطنه اوجورلار اونلار هر گئجه
مين رنگلى قانادلى يۇخولاريندا.
قريب ليك ائله بير درد كى چكىلمز.
باليق باليق ديركى، ياد سۇلاريندا
ياشاي بيلسه ده بۇيويه بيلمز.

اولو كئچميشمىز... هم قيلينچ، هم قين.
بىزيم هم خئىيرىمىز، هم شرىمىز دير.
تره قىيرلرى اجداد يىمىز ين -
تۇرپاغا ايشله ين كوك لرىمىز دير.

بو كۆكۈن اۆستۈندە دايانمايان كس.
ياشايار،

بیر بۆیدا اۇجالا بیلمز.

آخان دنیزینده اۆزه بیلسه ده،
فرح دن بیرچیمدیک پای آلا بیلمز.
بیردۇغما آنا یا مین اۇگئی آنا
تای اۇلا بیلرمی؟ اۇگئی - گۆزداغی؟
کیم دئییر عینیدیر، عینی انسانا
وطن تۇرپاغیلا قوربت تۇرپاغی؟
مین دفعه گوجلودیر اۇز ایمكانیندان
وطن تۇرپاغینین اۆستۈندە انسان!
بیر وطن حسرتی - بیر اۇلونیسگیل!
وطن سیز یاشاماق - یاشاماق دئییل.
آدام تانیییرام، یۇخولاریندا.

اۆزه ر بالیق کیمی یاد سۇلاریندا.
اۇچار نیو - یورکا، اۇچار لۇندونا،
معنوی مۇهاجیر دئییردیم اۇنا!
اۇ، ائلین ایچینده ائلینه اۆزگه،
تاریخینه اۆزگه، دیلینه اۆزگه،
هاواسینا اۆزگه، سۇیونا اۆزگه
اجداد دان باش آلان سۇیونا اۆزگه،
اۆزگه یه دۇغما،
وطن دن ساوایی هر شئییه دۇغما!

قوربت اكمه يىنى بئير موھاجير
وطن ھاواسىيلا ياشايار آنجاق.
اۆلوركن... ديزينه دؤير موھاجير،
ايسته يى وطن دن بير آوج تورپاق.

معنوى موھاجر وطنه دئييل،
گوۋەنير هميشه آنجاق اۋزونه.
وطن اكمه يىنى تپر گۈزونه
اۋزگه ھاواسىيلا ياشايار مدام.
اۋدا بير آدام دير، بودا بير آدام.
اۋدا موھاجير دير، بودا موھاجير.
بيرى تورپاق ايستر، بيرى جواهير،
بيرى انسان ايسه... اۋ بيرى تاجير!

قانماق - قانماق

بوتون عۇمروم بۇيو آريلار كىمى
قزئت دن كىتاب دان من شيره چكديم
بيلمە يە چاليشديم بيلمە ديگىمى،
بونو بيلمە ديم كى، من بيلمە سيديم،
نە يى اۋدوزاجاق، ايتيره جيديم؟

قازانچيم نە اۋلدو؟
ايتير ديگيم نە؟
قازانچيم دەير مى ايتير ديگيمه؟

قانمازین قانیدیغی بیر شئی وار آنجاق:
اۆزونو هر یترده دۆز دۇغرو سایماق!
اۋاتله بیلیرکی، سهۋاتده بیلمز،
بیر موشگول اۋنونده آغلی یتیلمز.
اۋنون بیر ایشینده اۋلماز بیر خطا،
اۋندان آغیللیسی یۇخ بودونبادا.

قاندىن سا... شوېهه لر و تردودلر
عۇمرونون پىڭكىنه دۇنه جك سنین.
قاندىن سا... قلىبنده دىل آچان كدر
عزمنى، عشقنى یتنه جك سنین
قانانلار اۋدوزور باتیب درینده،
قانانلار اۋدوزور شوېهه لرینده
باغرینا چكىلن قانما داغیندان.
قانمازلار قازانیر قانما دیغیندان.
قاندىغجا... اۋزومله دۇردوم اۋز- اۋزه
اۋدا من،
بودامن.

كىمه حق وئرىم؟
معجزه ایچینده باشقا معجزه.
نه حاكیم بللی دیر، نه ده متهم.
كاش قانما یایدىم.
اۋزومله اۋز- اۋزه دایانما یایدىم.

یونیس امرہ یہ

- بیر یئردہ اؤلوب، بس نییہ مین یئردہ دۇغولدو.
- عشقیندہ یانیرکن یئنی دن بیردہ دۇغولدو.
شعربندہ کی حکمت لی سطیرلردہ دۇغولدو.

- بیر یئردہ اؤلوب، بس نییہ مین یئردہ مزاری؟
- هرگون قازیلیر چونکی کونول لردہ مزاری.
اوتلاردا، چیچک لردہ و گول لردہ مزاری.

- افسانہ می، گرچک می، بوانسان، نئجه انسان؟
- وارلیق سسیدیر، قوپموش او، تورکون
قوپوزوندان!

۱۹۸۵

اؤلوم

یارانیشدان بیلیریک، عؤمرہ نہایت دی اؤلوم،
زامانین حوکمو بودور: هرکسه قسمت دی اؤلوم.

هله درک ائتمہ میشیک، آما اؤلومدن اوتایی،
بیزیم ادراکیمیزا گور نئجه سرحد دی اؤلوم.

نه ایمیش حکمتی دونیا میزی ترک ایله مه یین؟
اؤلولار سؤیله دی: تورپاق ایله وحدت دی اؤلوم.

نە اۆلارمیش گۆرەسن، ساخلايا بىلىسك زامانى؟
كىم بىلىر، بلكە دە انسانا بىر خۇرمەت دى اۆلوم.

اۆلەننن قېرىنە قان - ياش آخىدىب آغلاشیریق،
نە بىلك بلكە شرف، بلكە فضیلت دى اۆلوم.

بشر اۆلمزسە، بودونیا تزه لنمز، قۇجالار،
بوتون انسالىق اوچون بىر ابدیت دى اۆلوم.

۱۹۸۵

اۆزونو دینله

دینله بو دونیانی اۆز اۆرەیین له،
صنعت عالمینده اۆزونو دینله.
اۆزگەنى دینله سن كۆك دن دوشرسن،
سن اۆزون اۆزونه اۆزگە لشرسن.
«اۆزومو كناردان سئیر ائدیم» دئیە.
نە اۆلار، هر دن بىر چكىل تەك لییه.
اۆز به اۆز، تەك به تەك قال اۆرەیینله،
سن اۆنو دینله!
تەك اۆنو دینه!

۱۹۸۵

□

حیات دان گئتسمده، خاطرات دایام.
آرزوما همیشه چاتا چات دایام.

اوستومہ نہ قدر تورپاغ آتیلسا،
ایشیغام، یئنہ دہ من اوست قات دایام.

۱۹۸۶

□

نئچہ سۆز دانیشدین سن بیرجه گوئده.
یوز صیفت گیزله نیر بیرجه اوزوند.
بوشا دولی دئدین، سولا ساغ دئدین
قاتیغا گاه قارا، گاه دا آغ دئدین.

اوزون باشدان - باشا اولدون بیلیمجه
بو خصلت حاق دان می سنه وئریلدی؟
آنلایا بیلیمیرم یوز صیفت نئجه
سنین بیر اوزونه سیغیشا بیلدی؟

۱۹۸۵

□

بومؤجیزه دونیانین
یثری قان دیر،

گوئیوقان.

حق - عدالت آدیندان
باغیران جلد لارین
سسی قان دیر،

کوئیوقان.

بوازلدن بئله دیر:

مین ایل لر دیر هئی آخیر
قابیلین تۆكدو یوقان.

۱۹۸۶

من منم

دونیانین قاریشیق منظره سینده
اۆرەك: دۆزمه دئییر،
صبیر: دۆز دئییر.
اصلینده هر بیرى اۆز جبهه سینده
تامام دۇغرو دئییر، تامام دۆز دئییر.

نه ایله بیتەجک بو جنگین سۆنو؟
اۆرە ییم غلبه چالسا، من منم.
منیم جسارتیم یئنیب قۇرخونو،
صبر یمین داشینی دلسه من منم

غثیرت می، آغیل می؟

هانى دلى لرین، آنه م نیگار،
نامردلر دۇغولدو بوزمانه ده.
دده سى كۆر اولان قوچ كۇراۇغلولار
اۆزلرى كۆر اولدو بوزمانه ده.
عالى دده ميزین گۆزو كۆر اولدو
چاغداش گدالارین اۆزو كۆر اولدو.

تۆرەدى كۆر اۇغلو دلى لرېندن
ساوادلى، بېلىك لى آغېللىلارھى.
بو آغېل ھونرە دئېل، بس نەدن
كۆلە احتياطا سجدە قىلارھى.

واختېن ھاواسىنا باش اېن آغېل
ھاوا بۇروسودور، او، آغېل دئېل.
صاباحى بوگون دن بللېن آغېل
بېلىك دېر، آرزو، عىشقە يۇل دئېل.

اۇنلارا اۇزگەسى ھامېدان ياخېن،
اۇنلارېن اۇزلىرى اۇزونە اۇزگە.
بلى، ھرشىى وار آغېللى لارېن.
مردلىك دن ساوايى، غىئېر تەن اۇزگە.

ائلەھى دئېرسن: - فراستېمېز
چاتېشمېر، آغېللى اۇلمالىق بېز.
سن آغېل دئېندە نەيى دئېرسن؟
مىنې اھېن آغلى اېستە مېرم ن.

ھمېشە دانېشدىق يىرلى - ياتاقلى
نېيە آزالمادى بېر دريا دردېم؟
بېزى احتياطا چاغيران آغلى
بېر چېمدىك غىئېر تە دەيېشىدېرە ردىم.

غئیرت آزادلیق دیر، بو آمال اوچون
غئیرت آددیملا بیر یئر کۆره سینی.
غئیرت دیر ده بیشب یاردان بوگون
دونیانین سیاسی حریطه سینی

قوی آغیل، غئیرتین گنتسین دالینجا،
قوی یدک اولماسین آغیلا غئیرت
آغلیمیز غئیرت دن گئری قالینجا
دۇنور افسانه یه، ناغیلا غئیرت.

ائل دئیپ: آغیللی فیکیرلشینجه،
دلی وۇروب كئچدی چایی بیر آندا.*
دی گۆره ك نئيله دی آغیللی حمزه
دلی لر هوئی دئیپ جبهه یاراندا؟

دلی لیک ایسترم آغیللی باشدان،
قار یاغار سۇیوق دور اونون تدبیری
دلی باش آتش دیر، او كئچر داشدان،
شۇملار داش دۇزومو، اریدر صبری

آغیل، آغیل دئین باش ناغیل لارین
دالیندا همیشه قۇرخو گیزلنر.
دونیا دا آچیلان بوتون یول لارین

اۋولى غئيرت دىر، آخىرى ظفر.
بىزە غئيرت گرک، بىزە اۋد گرک،
اۋلومە گئتمە بە ايستعداد گرک.

۱۹۸۵ * آتاسۆزى

دئىيل مى

عۇمور باشدان - باشا، بئشىكدن قېرە
حياتىن سئوينجى، غمى دئىيل مى؟
اۋلوم بىر عۇمورلوک اضطراب لارىن
آغرىنين، آجىنين جمعى دئىيل مى؟

معنوى دونيايا قالخىب اۋجالماق
قانادلى دۇيغويا قسمت دىر آنجاق.
بئله ايسە، عۇموردن، گۆندن كام آلماق
ھر كسىن آرزوسو، كامى دئىيل مى؟

آياقلار آلتىندا يئر اۋلدو تاپداق،
سىررىنى، مغزىنى بىلمە دىك آنجاق.
تاپداق ائتد بىيمىز بوقارا تۇرپاق
ابدى منزىلن دامى دئىيل مى؟

دامىمىز اۋستونده گزر، ھنى گزر
ھرە اۋز قلىبنجە بىر منزىل بزر.

تۇرپاغى سۇرماقدان ائتمەدېك حذر،

بودا آغلىمىزىن كىمى دئىيل مى؟

اۆتەرى منزىل دە قدر خوكم ائدر،

كىمىمىز بال ايچر، كىمىمىز زهر،

ابدى منزىل دە هامى - بىر نفر،

بىر نفر اوزوده هامى دئىيل مى؟

يىستوكى (شمالى قفقازيا) ۱۹۸۶

ھارا گئدىر؟

طبيعەتىن سۆمۈگۈنە دېرەندىك،

ايلىيىنى سۇراسىيىق، سۇراسى.

اليمىزلە بوآنامىز تۇرپاغىن

داغلانمايش گۇرەن قالدى ھاراسى؟

طبيعەتە انسان كىمى گۆنو يۇخ،

ظولكىمىزدن روزگارى يۇخ، گۆنو يۇخ.

بو دونيانىن اوولى يۇخ، سۇنو يۇخ،

واراۋلارمى يۇخلا يۇخون آراسى؟

طالع بىزىم قىصدىمىزە گۆلۈركن،

دۇغاناقدان كىچە بىلىمىز بو اۋركن.

تۇرپاغىندا اۋلدويونى بىلىركن،

سۆز قالمادى بو دونيادان سۇراسى.

انسان اوڭلو قازاناندا اۇدوزار،
قدەرينە يازيلانى كيم پۇزار؟
بو دونيانين مين صيفتى، رنگى وار،
قسمتيميز آغيندان چۇخ قاراسى!

يارانيشدان بيز ائولادىق، او آنا.
بو ستمى نئجه قيبديق بيز اوآنا؟
ھارا گئدير او فيرلانا، فيرلانا،
سينە سيندە چالين - چارپاز ياراسى؟

۱۹۸۶

چاشيب منيم كيمى...

كىمين سە عذابى، فلاكتيميش
سەادت قۇشونون يئمى، سن دئمه.
اۋنون دا سۇنو وار، غملە قۇرتارير
ھەرگۈنۈن، ھەر آيىن دىمى، سن دئمه
اۋلومە گئديرىك دۇغولان آندا،
ائلە بيل ترسينە دۇنير زاماندا.
نەيىن سە ايزينە دوشوب تاپاندا
ايتير بو دونيانين جمعى، سن دئمه.

ھامى ائلە بيلير بير او، بئش منم.
ھەر يئردە، ھەر زامان آنجاق باش منم.

ائله بیلیردیم کی، تک چاش - باش منم.
چاشیب منیم کیمی، هامی، سن دئمه.

كۆچیب رۇبالارا اۆمید لریمیز،
دەیشیب یثرینی خئییر - شریمیز.
واللا، اۆزوموزو اونوتموشوق بیز،
اۆچوب آغلیمیزین دامی، سن دئمه.

ائیشین آردی دیر هر دیک، هر یۇخوش،
توفان دئدیگیمیز سوکوت دان قۇپموش.
آتالار دۆز دئییب ترس قۇبولوبموش
بینه دن دونیانین هیمی، سن دئمه.

۱۹۸۶

گشن دۆشه

آچاممادیم بیر قاپینی عذاب سیز،
هئچ اولمادی کدر مندن گشن دۆشه.
عۇمروم بۇیو بیر دیله یه جان آتدیم؛
سۇلادیغیم سوئبولومه دن دۆشه.

كئچدیم نئچه دۇلانباجدان، دۇلایدان،
سئچیلمه دی گوڭ هفته دن، ایل آیدان.
باغیریرام، ایچیمده کی هارایدان؟
بوز باغلایان كۇنول لره اۇن دۆشه.

ايندى داھا دۇيوشورم دۇزوملە،
اۈز اليملە اۈزومە دىر بو حملە
دۇزوم بىتدى، قۇرخورام كى، اۈزوملە
قدە رىمىن آراسىنا قان دوشە.

قان قۇخويور زمانە نىن يىل لرى.
قۇم گتيرير، لىل گتيرير سىل لرى.
نئىلە يىرم، غم مۇھورلو ايل لرى
قىسمتىمە گۈزلە دىيىم آن دوشە.

اۈز يۇلونو ھىچ آزمادى بو گىردىش.
زىمىم ياندى، تاخىلىمى بىچمە مىش.
نە اۈلار كى بو دونيادان كۈچمە مىش
منىم حسرت قوز ئىيمە گۈن دوشە.

۱۹۸۶

آمان ھىي

سىئوگىم منە قاناد وئردى، اۈچوردو.
من اۈزوم دن يۇخارىيام، آمان ھىي.
سن قلىبىمدە قلىبىم كىمى وۇرماسان،
بوتوو دئىيل، من يارىيام، آمان ھىي.

اۈز اليملە مۇھور لە نىر گۈن بە گۈن

اۆز الیمله باغلادیغیم بو دوڭگون.
ایلجینی غیب ائله ین بیر عۆمرون
قضا ووران قاتارییام، آمان هئی.

نیشان آلدیم، من هدفی گۆرمه دیم .
ضرر گۆردوم، بیر یول نفعی گۆرمه دیم.
اۆز حسیمدن اۇ طرفی گۆرمه دیم.
اۆز - اۆزومون چپریم، آمان هئی.

سن یۇخسان سا... من بیر هئچم، هدهرم.
سنین ایچون بیر طالع، قدهرم.
سئوگیم قدر، محبتیم قدهرم،
من اۆزومون اینکارییام آمان هئی .

۱۹۸۵

اۆز - اۆزونو آشمادیر

حیات - باشدان آیاغا،
دۇغومدور، دۇلاشمادیر.
عۆمور یولو - اۆزونله
وۇر وۇشدور، دالاشمادیر.

یۇرولدوق زامان - زامان
بو وور وۇشدان بو قالدان.

عۇمور يۇلو - مېھولدان

معلوما يۇل آچمادير.

عۇمور يۇلو قارا، آغ،

چۇخ چىندىر باش آچماق.

گاہ اوزونلە بارىشماق

گاہ اوزوندن قاچمادير.

آرتدىقجا گوناھىمىز،

بىزى ياخدى آھىمىز.

عشق دىر پناھىمىز

عشق - اوزونو آشمادير.

۱۹۸۶

ائىلچىم

قىستىمىن اۇغروسويام، دۇغروسو،

ظاھىردە سە من "تۇخانام"، "آلچىيام"

بارماغىمى يالامادىم بال تۇتوب،

باشقاسىنا بال پايلايان بالچىيام.

الېندەيم، من تۇتولموش اووكىمى،

شىشەدەير منىم جانىم ديوكىمى

سەن چئوئىردىن طالعىمە سئوگىمى

من طالعىن يئدەيندە يۇلچويام.

بو دونیادان خوش بیر صیفت، اۆز اۆمدوم،
جان یانقیم ییلهپیکله یین سۆز اومدوم.
اۆنومده کی سعادتە گۆز یۆمدوم،
صاباحیما مین فال آچان فالچییم.

بیر عشق ایله من دوشموشم یوللارا،
نیت هارا، منزیل هارا، یول هارا؟
ایچیمده دیر گئجه، گۆندوز، آغ قارا،
اۆز آغیمدان اۆز قاراما ائلچییم.

۱۹۸۶

كۆهنه دردله من

ایچدیم بیر نفسه، یۆموب گۆزومو
عۆمرون باده سیننی قورتا - قورتلا من.
بیر واخت دئیردیم. کی اولوم اوزاقدیر،
بلکه قیامتە قالدیم قۇردلا من.

سنوگیمدن اۆزومه بیر قالا قۇردوم.
عۆمرو بو قالادا من باشا وۇردوم.
دونیانى اۆزومه حارام بۇیوردوم.
یاشادیم حیاتی تک بیر شرطله من.

بو یثرده کلفیم یامان دۇلاشدی،

غرض زۇرنا چالدى، اينام گۆل آچدى،
ئىنىم، اوڭره يىمە شوڭبە يۇل آچدى،
باجارا بىلمە دىم اوڭ نامردلە من.

گۇيۇن يىرتىق يىرى دۇشۇدو باشىما،
سۇيۇق سۇ قاتدىلار اىستى اشىما،
ھەرگۈن بىر تىزە درد چىخدى قارشىما،
بىرگىچە ياتما دىم اسكى درد لە من.

۱۹۸۵

قاتارلاردا گىجەلر

ھىسرتىنى اىچىندە بۇغان غرىب لركىمى
يامان ھۇزۇنلو اوڭلار واغزاللاردا گىجەلر.
سىبى بىلىنمە يىن دۇمانلى كدر كىمى
غرىب لىك كىمسە سىز لىك واغزاللاردا گىجەلر.

بوردا ھايات ائەلە بىل
دۇشۇنۇر درىن - درىن.
واغزاللار ساھىلى دىر شىھر دىنىزلرىنىن.
شىھر بۇردا قۇرتارىر،
شىھر بۇردان باشلانىر.
كدر بۇردا قۇرتارىر، كدر بۇردان باشلانىز.
اۇزاقداكى قاتارىن اسرارانگىز فىت سسى

آیریلیغین

حسرتین

غم چیلەین نغمەسی!

اۆزگە دونیادان گلیر ائله بیل کی قاتارلار،

بیزه تانیش اولمایان کۆهنه سرنشین لری،

کئچیب کئددن، شهردن سون مقصدە چاتارلار.

نە دیر گۆرەن، قاتارین سون منزیلی، سون یولو،

اورداء، بۇردا گئجه لر...

واغزال داکی یولچولار، یۇخولو گۆزلریله

ساییب دقیقه لری،

رقملری هۇججه لر.

هر کس اۆز قاتارینی - طالعینی گۆزلە ییب

واغزال لاردا گئجه لر.

گۆزوموزده آرزوموز، کۆنلوموزده کامیمیز،

عۇمور قاتار لاریندا یول گئدیریک هامیمیز.

اؤنوموزه گاه یئشیل،

گاه دا آل ایشیق چیخیر.

بو دۇلایلی یول لاردا

کیمی یۇخولو چیخیر،

کیمی ده اویاق چیخیر.

اۇچور، طالع لر اۇچور،

قاتاردا...

سر نشین لر

طالع لردن خبرسيز
ایله شیب اؤز یثرینده...
کیمی دوشور،
آدی دا، عنوانی دا بیلینن
پایتخت شهرلرینده،
کیمی دوشور،
تانینماز یاریم دایانا جاقدا.
کیمینی گول - چیچکله
هله قارشیلایان وار.
کیمینن نه گئندییی،
نه گلدییی دؤبولار.
یول گئدیریک قاتاردا
قاتارلار قاتار - قاتار.
کیمی اؤز آرزوسونا
تامام چاتار،
تام چاتار.
کیمی یاریمچیق چاتار...
یاتا بیلمز،
اسنه یرواغزال لاردا گئجه لر.
عومورلر، منزیلینی گؤزله ین بولچو کیمی
قاتارلاردا گئجه لر

تابوت گئدير

تابوت گئدير آغ اوتاموبيلده،
تابوت گئدير، آردینجا گئدن یۇخ
- سیزلرده بو عادت می؟
دئیە تئز خبر آلدیم.
- یۇخ، یۇخ! - دئدی.
- بس بیرجه نفر تابوتون آردینجا نەدن یۇخ؟
واختیندا یا اثرکن
انسانی بو دونیادان اۇ دونیا یا کۇچرکن
دونیا قاپیسیندان یۇلا سالماق اوچون ایندی،
بیر دۇستو، بیر همکاری، قۇھوم - قارداشی یۇخ مو؟
تابوتینا هئچ گیرمه دی بیرکس،
افسوس! دئیە آردینجا اۇنون سپمک ایچون بس،
گۆزلرده مگر گۆز یاشی یۇخ مو؟
انسان گئدير، انسان،
انسان بو جهانندان.
دۇرسون تله سنلر،
حۇرمته قۇی اۇتسون
تابوتون اۇنونندن،
هر بیرکس اوچون وار آخیردا بو گۆندن.
دۇستوم دئدی: - قانون اۇخویور هر شئییه مئیدان.
عادت لری محوایله میشیک قانون آدیندان.
عادت لری عصرین اۇدو یانديردی، داغ ائتدی.

تابوتلارین آردینجا دوشوب گئتمه یی قانون
چوخدان یاساق ائتدی.

- نیچین؟

دئدی: - یۇللاردان اگر ایزدیھام اؤتسه
در حال حرکت قایداسی آلت - اؤست اولار، البت
دهشت، بو دا دهشت!

انسان اگر انسانلیق اوچون بۇرج اؤدئییرسه،
عنوانی گئدر - گلمز اولان انسان اؤنونده
انسان باش اییرسه،

قانون دا سوکوت ائتمه لی!

قانون نه دئمک دیر؟

قانون اؤزو - انسانلیق اوچون بۇرج اؤدمک دیر!
انسانلیقین اؤز قایداسی آلت - اؤست اولونورسا،
دؤزمک!

بونه دؤزمک؟

قانون و نیظام نامینه ایواہ!
انسانلیقین اؤز قایدالاریندان می ال اؤزمک؟
نئیچین ده چییین لرده دئییل، اوتاموبیلده
گئتسین بو جهانندان
اشیا کیمی انسان؟

بس هاردا قالیب دیر اوړه ک، انسان؟
سئوگیله گلیر بیلمه دن انسان بو جاھانا؟
سئوگیله ده گئتسین بو جاھانندان گرک انسان.

تابوت گئندە بېلمز تكر اۆستوندە دایان، دۇر!
من گۆردوم اۆنوجییینیمه آلماق منە بۇرجدور.
انسان بدن یندن جۇجریب آیریلیر انسان،
قوی چییینییمیز اۆستوندە دە گئتسین بوجاھاندان.

یۇللار ھا میسی سۇن یۇلا اۆز تۇتموش ایکن، سن
یۇل قایدالاریندان دانیشب سۇز اۆیودورسن...
قانون نه یه لازم، اۆ، اۆرەك قصیدینه دۇرسا-
انسانلیقی قصدن اۆنودورسا؟
قانون نه یه لازم، اۆ اۆد آلمیرسا اۆرەكدن؟
اۆ جۇجرمیرسه دیلكدن؟

قانون اۆزو قانون سیز اۇلار نغمە تک هرگاه
قایناماسا قلیده، اۆ آلولانماسا دیل ده.
تابوت گئدیر آغ اوتا موبیلده
تابوت دئییل،
انسالیق، عدالت گئدیر آغ اوتا موبیلده.

غربی برلین، ۱۹۷۲

شاعیرلر

شاعیره هئیکل لر قۇیولان زامان،
دئییر لر، اۇنا باخ نه بختیارمیش.
آنچاق دئمیرلر کی، من یاشایارکن،

او اۋز سینه سینی ماسا یا گرمیش

اۋ كئچیب جانیندان عۋمره قیاندا
سنین نشئه لرین آشیب - داشیردی.
اۋکی یاشامیردی سن یاشایاندا،
سنین یئرینه ده اۋ آلیشیردی .

دریانین دیبیندن چیخاریلمامیش
تانیماق مۆمكۈن مو مرجانی، دۆرۈ؟
سن حسد آپارما اۋ داش هئیکله،
عۋموردن سؤنرا دیر اۋ داشین عۋمرو.

شاعیرلر، شاعیرلر، بیرجه سۆز اۋسته
صوبحه دك یاخدینیز اۋره یینیری.
سیزی گۆرمه دیلر هئچ واخت دیز اۋسته،
قربیه یارادئیب طبیعت سیزی!

ھامیدان گئچ یاتیپ، قالخدینیز اثرکن،
آغاردی دان یثری گۆزلرینیز ده.
مین عذاب چکدینیز سیز یاشایارکن،
اۋلوب یاشادینیز سۆزلرینیز ده.

زاماندان - زامانا مسلک ینیزی

كئچیریب یاشاتدی نغمە لرینیز.
عادى بیر جوجوق دا آلدادار سیزی
خیال دونیاسیندا یاشادینیز سیز.

بیر کام آلمادینیز سیزكى دۇیونجا،
سیزه خوشبخت دئین تانیمیر سیزی
هئچ كس چكه بیلمز عۇمرو بۇیونجا
سیزین بیرجه گۆندە چكد ییینیزی.

دونیانین یلندن داد چكن زامان
خیال كۆلگە سیندە دالدا لاندینیز.
شاهلارین، چارلارین سارایلاریندان
آلچاق داخمالاری اۇجا ساندینیز.

اۇلوم دن، سورگون دن قۇرخمايیب اصلا
یانیب اۇزونوزو اۇدا آتدینیز.
اۆرەك قانینیزلا آمالینیزلا
زیندان لار كۆنجوندە سۆز یاراتدینیز.

تعقیب له گلدینیز دائم دۇش - دۇشه،
یۇلونوز حق یۇلو، حقیقت یۇلو.
بودا قریبه دیر،
سیزین همیشه

جېيىنىز بوش اۇلدې، قلىبىنىز دۇلو.

سۆزونوز، قىدىنىز چىخدى سىناقدا.
اوتوب حق نغمەسى، حق اۇلدونوز سىز.
ياشاماق نامىنە كىچمە يىب حاقدا،
انالىق سۇيىلە يىب سۇيولدونوز سىز.
لاغ اندىب گولندە حاققا يالانلار
سىزدە زمانەيە، دۈورە گولدونوز.
گاھ گىزلى، خلوتى، گاھ آچىق - آشكار،
گاھدا دۇئل لردە اۇلدورولدونوز.

دونيانى گزدينىز سىز اويماق - اويماق،
فرحين ايچىندە غم گوردونوز سىز.
عادى قارىشقايا قىيمايىب، آنجاق
بعضاً اوزونوزو اۇلدوردونوز سىز.

سىزىندىر دونيانى سىنە داغلارى،
بو داغلار ايچىندە كاما چاتدىنىز.
سىز ھىي يانا - يانا قارانلىق لارى،
كۈنول اۋدونوزلا ايشقلا تىنىز.

ظاليم ظولموندە دە ناشىدىر، ناشى،
آخى، عذاب دان دا ذوق آلدىنىز سىز.

ظالیم لار، جاھیل لر ھر آددیم باشی
سیزی آلچا تدیقجا اۇجالدینیز سیز.
سانمایین اۆزومو سانیرام یقین
بئله شاعیرلرین جرگه سینده...

یۇخ!

آخی منیم کیمی شاعیر جیک لرین
ایلھامی آزاۋلار، ادعاسی چوخ!
شاعیر - فیکیرلرین چیرپینان سئلی،
شاعیر - حقیقتین مغنی سیدیر.
شاعیر - طبیعتین دانیشان دیلی،
شاعیر - جمعیتین عصیان سسیدیر.

شاعیر - زمانه نین، عصرین وجدانی،
شاعیر - تاریخ لرین شرفی، شأنی.
شاعیر - بودونیا یا زامانین سۆزو،
شاعیر - حقیقتین، حاقین گۆزگوسو.
بوتون میللت لری سیز آنلار سینیز.
سیز سینیز اۆره کدن سئون اۇنلاری.
وطنه گلینجه، مجنونلار مینیز
وطن مجنونلاری، ائل مجنونلاری.

مجنونلیق گۆزل دیر!

بونه دیر؟ دئییه

ھەر جاھيل آنا ماز بو اولویتی.

يازيق اوکسه کی، یوخدور بیر شئییه

نه سون سوز نيفرتی، نه محبتی!

یوخدور بئله سنين مسلکی، یولو،

قلبی احتیاطدان چیلیک - چیلیک دیر.

دوْشمینن نيفرتی دییل قورخولو،

دوْستون سۇيوقلوغو دوْشمن چیلیک دیر.

بعضاً یخیلدینیز،

آنجا ق چلیک دن

کۆمک اوْما دینیز آغیر گۆن ده ده

ھمیشه قاچدینیز بیگانه لیک دن،

اۆره کله اولدونوز سیز اولن ده ده

۱۹۶۹

سوْکوتو یازا بیلن

ایچیمده کی سوکوتو - او سس سیز قیشقیریقی

کیم ائشیدیر؟

من اوزوم...

جوابی تاپیلمايان سۇرقولار دوْزوم، دوْزوم.

بوْتون سۇال لاریمی بوکهرک سوکوتوما

گلّه جه یه آتمیشام.

اونون دوْشديو يوترده هر آرزوما چاتمیشام.

بئله سوڭوت ناله دى، قىشقيرىقدى، ھارايدى...
سوڭوتو يازا بىلن ماقىتافون، اۋلايدى...

۱۹۷۸

عۇمور يۇلوم - ايچىمدە كى وۇروش لارىم.
مۇبارىزەم - طالع ايله يارىش لارىم.
كاش اۇنلارى پۇزان اۋلا!

تۇتوشموشام، چاخماق يۇخدور آلىشماغا
قاينايرام، تېرىم يۇخ، نە جۇشماغا، نە داشماغا
اۆرە يىمىن سۆزلىرىنى اۋبا - اۋبا دانىشماغا
دەدە قۇرقود تمثاليندا اۋزان اۋلا،
بىر قىرىبە يۇخوگۇردوم، ايستە يىمجە پۇزان اۋلا!

۱۹۷۷

قىزىما

(قىزىم گۈلزارىن دۇيونوندىن بىر قدر سۇنرا يازىلمىشىدۇر.)

گلىرسىن، گىندىرسىن...
گۈزوم اۋزوندىن،
بىلمىرسىن نە سۇرور، نە دۇيىر آتان.
اۋزوندىن، گۈزوندىن،

هر بير سۆزوندن
قلىينى اوخوماق ايسته بير اتان.
گليرسن، گئديرسن... هئچ نه سۆرمورام
باخيش لار دانيشير، باخيش لار آنجاق
بيلمک ايسته بيرم، آمنيم بالام،
سنى ايسيديرمى قوندغون بۇداق؟

قىنما، بلدم من بو حياتا،
کيم چرخى گئريه دۇندره بيلميش؟
اؤلادا قيزيلدان تاخت وئره آتا،
قيزيل دان بختينى کيم وئره بيلميش؟

گليرسن، گئديرسن.

ده ييشميش بيزيم

سۆزوموز، سۆرقوموز...

بوسن،

بودا من.

ائله گليرسن کى، ائله بيل قيزيم،
بوانوده دۇغولوب بۇيومه ميسن.

بير آز ياد اولموسان،

بير آز اۇتانجاق.

آوول کى ارکينى ايسترم يئنه.

گلندە قۇناق سان، گئندندە قۇناق
نەتئز اۈزگەلشدى بو اۈجاق سنە؟
سنين خيصلتين دە نئجە دە ييشدى،
دئمه گيلئيلييم، يۇخ، يۇخ، شادام من.
سئوكى، سئويلەسن...

بيزيم كى كئچدى،
ايندى سنين اوچون ناراحاتام من
قۇرو هر لكە دن محبتيني،
هر يئردە،

هميشە
هر زامان، قيزيم.

آرخان - آتان ائوى...

سعادتينى

يالنيز ار ائويندە تاپاسان قيزيم.

۱۹۷۸

قاراباغ آتى

۱۹۵۶ نجى ايلدە انگيلترە كراليچە سينه قاراباغ

آتى - زامان ھديه گۇندريلميشدى.

جيدير دۆزو...

سينه سيندە آت اۈيناقلار،

جيدير دۆزو

ايگيت ليگين آرايشى
اۋستوندى دە نال لپىرى مۇھور باغلار.
قاراباغين جينس آت لارى
ھنرىمىن كىشنرتىسى،

تۇپپوزلاردين گۇرولتوسو،
قىلىنچ لارين پارىلتىسى،
نئىتىرىسى!

قاراباغين كۇرن آتى
دۇيوشلردە آرخاسىدىر
كۇراغلونون،
باياندۇرون.

جىلوونو گمىردى مى!
ھنرىنيز وارسا اگر اۋ قىزمامىش،
قامچىلاردين ھەدەسىنە داياندىرىن.
كىشنەدى مى اۋ اۋچاقاق
كىشنرتىسى - قانادلارى!

قامچى وۇرما!
قامچى يۇلاگىتەرەمى جينس آت لارى؟
زامان كئىچدى،
زمانم دە قىرآت، دۇرآت - زامان اۋلدو.
ايگيت ليگى كىتاب لارا كۇچورولدو.
يادداش لاردا اۋنودولدو.
"زامان" آتىم آمان آتىم!

اوتاموبیل زامانیندا

نییه آخی سنین آدین زامان اۆلدو؟

گئیرییه می دۆندو زامان،

مگر راکت - کامان اۆلدو؟

قیرآت، دۇرآت

ایندی نه دیر؟

اکزوتیکا، اکسپونات!

دۇوروموز ده نه دئمک دیر

کرال یادا کرالیچه؟

اۆز اؤول کی حۆکموندە می

بوگوڭ یئنه

بریتانییادا کرالیچه؟

کرالیچه الیزاوتا

یئللندیکجه

آراسیندا گۆیون، یثرین،

نفس آلیر هاواسیلا

اۆتوب کئچن طمطراقلی عصرلرین.

اۆ بینمیر

آسفالت اۆسته قۇش تک سۆزن ماشین لاری،

گۆیده گزن ماشین لاری

ایسته بیرکی

عصرین دلی سورعتینی اؤنودا اؤ،

کئچن عصرین دۇیغولارا سیغال چکن

آھنگينە دم توتا اۋ.
كارئادا سئيرە چىخىر،
آت ساخلايىر
اۋ دۆنەنن اۋلوسونو
كفن لمك عوضينە
صاباھىنن كۆرپەسى تەقۇنداقلايىر.
اۋز كۆكۈنە قايتماقلا
گۇمان اندىر
اۋز عصرىنى قاباقلايىر.
اكزوتىكا وۇرغونو دور
كرالىچە اليزاوتا.
سىياحتە چىخان زامان
قامچى وۇرماز اۋھر آتا!
مئىيل سالىب قاراباغدان
تحفە كىمى گتيرىلن
كھر آتا!
"زامان" ياتمىر ايپە، ساپا،
دىرك اۋلوب كىشنرتىسى يئره گۇيە.
نە قامچىيا بۇيۇن ايىر، نە ھدەيە.
اۋگمىرير جىلوونو،
كرالىچە سئير ائلە يىرگئىن دن اۋنو،
آياق لارى ائشیر يئرى،
ياخىن قۇيمور ھندە ورە مئھترلرى.

نە ائتمەلى؟

گلیر بیریر

جیدیر لاردا آد قازانان

ركۆرد وۇران مینیجیلر.

نە فایداسی،

اۇرام اۆلمور.

كرالیچه آرام اۆلمور،

غضب له نیر:

- بریتانیادا بۇخ مو مگر

بیرجه کیشی، -

رام ایله یه بو اۆلموشو؟

كرالیچا یانا- یانا

باخیر اۇنا

حئیران کیمی دۇروشونا،

حیرص له یئری ائشمه سینه،

حئیران قالیر

کیشنه ینده گۆر سسینه.

آت دۇیور کی،

گۆزلییی حئیران قویوب

ماتدیم - ماتدیم باخانلاری،

نئچه - نئچه یاریش لاردان

غلبه یله چیخانلاری.

بئله حئیران باخیش لاردان

اۋايىرەنير،

ايستەيىركى،

بئلىندەكى

اۋنون جئيران حوسنونه يۇخ،

قاچيشينا،

يۈروشونه حئيران قالا.

ايستەيىركى،

اياقينيىن آلتينداكى

بۇيودويو تۇرپاق اۋلا

ايستەيىركى،

بئلىندەكى

ياريش لاردا نمر آلان جۇكى دئيىل.

وۇروش لاردا ظفر چالان

ايگيت اۋلسون!

ايستەيىركى،

يويه نيني گميرنده

جىلوونوچكىب يىغان

ايگيت اۋلسون

ايستەيىركى

صاحيىى دە

آتيلماپا بئلدىن بئله.

كىشنەيندە

صاحيىى دە

كیشنرتیه جاواب وئره
كۆراوغلونون نعره سیله.
اۇ بئلىنده كرالچه غمزەسى یۇخ
وۇروش ایستر، هوئر ایستر.
اۇ، بئلىنده
آینالیلی هجر ایستر.
گونلر كئچدی، آیلار اۇتدو،
قاراباغین كۆهلىنیه
قیش دا كیشمیش،
یازدا یاشیل اۇت وئردیلر.
سحر - سحر

چمنلرده گزیدیردیلر،

اۇ یئمەدی - اۇ ایچمەدی.
قیزیل یوین لاققیلدادی چنه سینده،
دۆلاندیقجا یاد تۇرپاغین سینه سینده
آریقلا دی اۇگون به گون
خیقئینی چکیردی آت
شاه بۇلاغین
جیدیر دۆزون
اوره یینده
ساری داغدان یئنن داشین
سسی دیندی
گۆزلرینده

داش آلتىنىن آغ سۇلارى
گىلە لندى

اۇ دۇزمەدى
يۇخ دۇزمەدى
بوخىقت دە چۇخ حكمت وار.
ياد اقليمه دۇزه بيلمز
اۇز - اۇزونو آتمىيانلار!

شكى، ۱۹۷۶

من دونيانين بىر پاراسى
بىر پارچاسى، قطعە سىيىم.
بىرجه يىردە اۇلوب آنجاق
مىن - مىن يىردە بىتە سىيىم.
من بىليىرم قدرتىمى؛
اۇز - اۇزومو اۋتە سىيىم.
عقىدە مىن گۇر سىيىنى،
قانادلانماق ھوۋە سىيىنى،
اۋرە يىمىن نغمە سىيىنى
چۇخ اۋتموشىم، اۋتە سىيىم.
من بىليىرم قدرتىمى
اۋزومودە اۋتە سىيىم
"گونش بايراق، گۇىلر چادىر"،*
آرزو منە گىئىدن باخىر،

نەجە اۇلسا اول - آخیر

من اۇنادا يئتە سىيم

من بىلىرم قدر تىمى:

اۆز - اۆزومو اۆتە سىيم.

* بوجومله اۇرھان يازیتلاریندان آلىنمیشدیر

۱۹۷۸

آی گیدی دنیا!

آتۆم ونیترون بۇمبالاری ایله دونیانی

هدهله یین آمریکا ارتجاجیلارینا *

گۆزومو آچالی بیلدیم، آنلادیم،

انسانى اویودان ده بیرمان دئیل

بس نه دی دنیا؟

اۆزوندن سۇرۇشدم، سۇسدو، دینمه دی

اسنه دی دنیا.

بیزی دینله مه دی، اۆزو دانیشدی

یانقیسی دانیشدی، گۆزو دانیشدی

دونیانی تاکیدلە هده له یین لر

من، من - دئین لر

دونیانین بطنینده آتۆم چیخارتدی.

اۆزونون مالینی اۆزونه ساتدی،

آئومون ضرپیندن اینلہ دی دونیا.
ایندی ده انسانی دینلہ دی دونیا.
بس ایندی نئجہ سن، آی گیدی دونیا.

* قیزیل روس امپریالیزمینین باسکیلی دؤورلرینده بوتیپ اییقرافلارلا
شاعیریمیز مٹاؤلارینی عمومی ائدیردی.
آنچاق مخاطبینین کیم اؤلدغونو آذربایجانلی اؤخویوجو چؤخ
گؤزل آنلاردی

دکتر. احمد. س

۱۹۷۷

كیچیک پنجره

بۇيوك ايسكوچيا شاعیری / بورنسین دۇغولدوغو

و یاشادیغی اتوین چۇخ کیچیک بیر پنجره سی وار.

چون کی اۇ زامان پنجره نه قدر چۇخ و

بۇيوك اۇلاردیسا، اتو صاحیبی اۇ قدر چۇخ

وئرگی وئرمله لی ایدی.

آییر ماق چتینمیش خئییردن شری،

گوئش ایشیغینا وئرگی قۇیولدو

آداملار کیچیلندی پنجره لری،

بالاجا داخمالار ایشیغیسز اۇلدو.

همیشه انسانین حاَقی یئیلمیش

عدالت دئییلیمیش ظوْلَمته، ظوْلَمه.

گوئشین ایشیغی موَفته ده ییلمیش،

اۇنوندا صاحیبی وار ایمیش دئمه.

گوئشین ایشیغی باشلاراسرگی،

انسان نه چکمه دی قانوندان یانا.

گوئش ایشیغینا آلینان وئرگی

خرجلندی جهالت قارانلیغیندا.

قلبی ایشیق ایله دۇلان شاعیرین

قسمتی اتوی تک بیر ظوْلَمَت اۇلدو.

آرزوسو آزادلىق اۋلان شاعىرىن
قازانچى ھمىشە اسارت اۋلدو.

كىچىك پنجرەدن باخدى دونىايا.
بوتۈنۈلىك يۇخ اۋلدو، بۇلوندو ھرشنى
اۋ باخدى گۈنەشە، اۋ باخدى آيا،
چرچىوہ ايچىندە گۈرۈندو يتر-گۈى

اۋمىدى، آرزوسو قالدى يارىدا،
دوۋشدو چرچىوہ يە آرزولارىدا.
بارىتا چئورىلدى اۋرەيىندە كى،
آتشە نە اۋلچو

نە داش، نە چكى؟

دۇياچاق،

گۈرەجك

ياناچاق

تكى،

سىنەدە داش دئيىل، بىراۋرەك اۋلسون.

زامانىن يىندن نە غم لىرىدى،

يىنە دە دونيادان اۋزو دۈنمەدى.

دردىنى نغمە يە چئويرىب دئدى:

- دونيانىن دردلىرى قلىبە يۈك اۋلسون

آرزولار همیشه ظوّلمتی یارمیش،
گلەجک گۆنلرە سالام آپارمیش.
گۆزاگر گۆرورسە...
نە فرقی وارمیش.
پنجرە یا کیچیك، یا بۆیوک اولسون.

،ارا، ۱۹۷۸

دونیانین

باش چیخارماق هم چتین دیر، هم آسان
ابلیسیندن، مله ییندن دونیانین
آدم ساتدی بیر بۇغدا یا جنتی،
تۇرا دوشدو کله ییندن دونیانین.

نە گۆزل دی، اۆرەك گئنیش، سۆز آچیق
یا شامادیم بیر سئودامی یاریمچیق
عذاب آدلی دە ییرمان دان نارین چیخ،
کئچه جکسن اله ییندن دونیانین

آرزوم اوچون بیر مله یین جو یۆردوم،
اؤتپه دن بوتپه یه یو یۆردوم.
نییه قۇرخوم کفنیندن؟
نە گۆردوم
بئشیییندن، بله ییندن دونیانین؟

ای بختیار، زامان عۆمرو اریدیر،
اؤ دونیا یا گئتمه میشدن چورودور.
آرخاسینجا پالاز کیمی سورودور.
برک یاپیشسان اته ییندن دونیانین.

۱۹۷۷

دونیا

یولوندا ثابت دیر، آنجاق انسانی
گاه یوخوشا سالیر، گاه دۆزه دونیا.
بیر اوزو گئجه دیر، بیر اوزو گوئدوز،
دایانیب اوزیله اوز- اوزه دونیا.

گاه سنی وار سانیر، گاه دا یوخ سانیر
اوزو اوز ایچینده گیزلی ساخلانیر.
گاه زارافات ائدیر، گاه آجیقلاانیر،
تپه دن دیرناغا مؤجیزه دونیا.

اوزو معمادیر، سوزو تاپماجا
اوغول ایسته بیرم اوندان باش آچا.
آهیلا آهیلا دیر، قوجایا قوجا.
جاوانا گورونور تپ تزه دونیا.

بختیار، قدرتین عقله گوئوندی،
گوی لرین اسراری یئرلره ائندی،

بیر تۆك دن آسیلیب طالعی ایندی،
انسان عملینه کاش دۆزه دونیا.

۱۹۷۰

بهانه دیر

دیشلریم تۆكولدو، ساچیم آغاردی،
یاشین نه گۆناهی، یاش بهانه دیر.
طالعیم داش آندی، باشیمی یاردی،
بوْنا داش نئيله سین، داش بهانه دیر.

بعضاً بهار دادا سارالیر یاریاق،
طالعین الینده هر شئی اویونجاق،
انسانی اۆلدورن اجل دیر آنجاق،
آزار دا، بئزار دا بۆش بهانه دیر.

لاغ ائتمه بدبخته، گۆلمه ناکاما.
بدبخت جان آتماقلا یئتیشمز - کاما.
بختیمدن قاریاغدی عۆمور باغچاما،
بونا قیش نئيله سین، قیش بهانه دیر.

من قوزئیلی اۆلدوم، آرزوم گۆنئیلی،
اؤنا چاتاممادیم، چالیشدیم خئیلی،
بختیار، بختیندن اۆلدون گیلئیلی،

بودا سنین او چون خوش بهانه دیر.

۱۹۶۵

منیم قسمت یمدیر آلا تورا نلیق
گئجه یله گوندوزون آراسیندایام.
قورولور ایچیمده میزان - تره زی
او گوزله بو گوزون آراسیندایام.

یوللار آیر یچیندا چوخ تالانمیشام،
فیکیرلر الینده هاچالانمیشام،
تپه دن قورخموشام، دوزو دانمیشام،
ایندی داغلا دوزون آراسیندایام.

ایلشیب قالمیشام غم چالاسیندا،
بیر گوزل تیلیسمین داش قالاسیندا،
همیشه دهلیزین آستاناسیندا،
باییرلا دهلیزین آراسیندایام.

بختیار سینه دن نئچه من کئچیر،
بیری دردلی کئچیر، بیری شن کئچیر،
مفتیللی چپرلر سینه مدن کئچیر،
باکیلا تبریزین آراسیندایام.

۱۹۶۹

انسان - گۆیده آی کیمیدیر...

چمن لیک ده گۆل - چیچه بین

ساغ - سۆلوندا علفی وار.

دونیا ده هر بدبخت لیبین

هم ضرری، هم نفعی وار.

واخت حاکملر، حاکمیدیر،

حیات وارکن یۇخ کیمیدیر.

پایدان چیخان اۇخ کیمی دیر.

هر عۆمرون اۆز هدفی وار.

اۆرەك ده دیر سۆزون كۆكو،

آیبرا بیل توک دن توگو،

چۇخ آغیر دیر مسلک یوگو،

چکه بیلسن شرفی وار.

اۆرەك فیکرین تیلیسمیدیر،

هر قاتی بیر لای کیمی دیر.

انسان گۆیده آی کیمی دیر،

گۆرونمه بین طرفی وار.

قارا قۇطۇ

امريكا ژورناليستى ديويد رۇرويك «دۇن دېھنك» بۇگۇن قارا قۇطۇ» ماقالىسىدە گۇستىرىكى، امريكادا
 اداملارنى مۇطيع رۇباطا چىۋىرىمك اوچون ھر واسطە يە
 ال آتيرلار.

مركىزى كىشىلەر ادارەسى اداملارنى دانىشىغىنى يازماق
 اوچون قارا قۇطۇلاردان استفادە ائدير.

مركىزى كىشىلەر ادارەسى دىيىلدىنە ك.گ.ب. نەزىدە
 تۇتۇلمۇش دور. بۇنۇن يازىلدىغى تارىخ دە (۱۹۷۵) بۇنو آچىق
 دىمك اولمازدى.

* ("لىتراچرنايا قزىتا"، ۱۹۷۵)

رۇرويك دىيىر:

اۇتوب كىچىدى دېھنكلىر زمانەسى.

گلىب چاندى،

دۇداق لاردا، قۇلاق لاردا

دۇيە نكلر زمانەسى.

عىنى سۇزلىر دۇداق لاردا جادار اۇلدو.

قۇلاق لاردا قابار اۇلدو.

دندىلىرىكى، بىر مۇحرابا ال آچمالى،

بىر جىغىرلا داغ آشمالى،

عىنى سۇزۇلۇش شىتمەلى،

عىنى سۇزلىر قۇلاق لارنى دۇيىجەلدى،

اۋتوب كىچىدى دىيەنكلىر زمانەسى.

گىلىپ چاتدى دۋيەنكلىر زمانەسى.

قۇلاغىمىز باغىر اۋلدى،

اۋتن گۈنلىر بو گۈنلىردن فاغىر اۋلدى.

دۋيەنكلىر دىيەنكلىر دن آغىر اۋلدى.

كۈچەلردە،

منزىل لردە،

هۋتلىر دە: قارقۇطو

فىكىرلىرىن

آرزولارىن دار تابوتو!

اۋرا گىتمە، گىرىيە دۋن: قارقۇطو!

كىبرىت بۇيدا ماقنىتافون: قارقۇطو!

اۋز دۇغماجا منزىلىندە

اۋرەيىنى دانىشىدىرما سن دىلىندە!

رياستە قالخانلارىن

چىركابىنا بۇلاشارسان

اۋزدىلىندىن دۇلاشارسان!

هر شەردە، هر اۋتاق دا،

اۋبۇجاق دا، بو بۇجاق دا

اىزلىرىنى قارقۇطو!

فىكىرلىرىن، آرزولارىن دار تابوتو!

سنىن حاقىن: قۇطولاردىر.

حاق اۋنۇندە اىيل،

اییل!

تک اوزون مو؟ خئیر، خئیر!
بئینین ده کی فیکیرلر ده،
قلبین ده کی دؤیغولاردا

سنین دئییل،
سنین دئییل!

بسدی بوتون مملکتی
قۇطولارین واهیمه سی.
اوڤره ک لرده دؤغولما میش

تئز بوغولدو

فیکیرلری گؤلله لیب
خیال لاری اولدوردولر،
تؤکولمه دی آنجاق قانی.
دوشونه نین یانان قلبی:
فیکیرلرین قبرستانی!
بیر اوڤره ک ده یوز - یوز قبیر!
کیمه وئرک باش ساغلیغی؟
اؤلنلرین صاحیبی یوخ!
بیز ایشیغلی فیکیر لیلر،
بیر فیکیر سیز، عقیده سیز

قۇلبچه یه قۇل اولموشوق!

باخین بیزه، گؤرون بیزی،
نه گؤنده بیک

ھېچ بىلمىرىك، نە مىسلىك دە،

نە دىندە يىك.

بىز ھامىمىز

كىبرىت بۇيدا

قۇطولارین ایچىندە يىك

۱۹۷۵

ياخشى كى بىلمىرىك

ایمکانین حدینى بىلسە دە انسان

خیالا، آرزو یا ینە تشنە دیر.

بىزى یۇخولاردا كاما چاتدیران،

آرزونو گۆلدورن یۇخولار نە دیر؟

سۇن سۇز آرزولارلا خیال تن اولسا

اۇ شیرین اولمازدى یۇخولار کىمى.

یۇخولار ھمیشە اگر چین اولسا

ياشاماق انسانى بئزدیرمزدیمى؟

عۇمروموز بۇیونجا، خئییردن، شردن

كۆنول، بیر مۇجیزه گۆزله بیر نسه.

ياشاماق، عذابە دۇنردى،

ھردن

خیالا گلن لر ياشا گلمه سه.

خیال - قوۋول دو قجا قاچان بیر پیری
 بعضاً کول او فورور گوزلریمیزه.
 آلیب الیمیزدن نقد گونلری
 نسیسه گله جه یی بخش ائدیر بیزه.

آل الوان بویالی دوشونجه لردن
 بعضاً یول سالیریق توۋی - دویونلره.
 قانادلی، قانادسیز یوخولار بعضاً
 شکر دامجی لاییر آجی گونلره.
 یوخولار قوینوندان قول آجیب قوناق
 آرزو گولشنین چیچک لیگینه
 بوکی گوناہ دئیل... بعضاً آلداناق
 شیرین یوخولارین گرچک لیگینه.

اۆره ک ده دۇغولان سیرلی بیر سسه
 اویوروق...

بیلیمیریک هاردان دیر بوسس؟
 اگر اوز یوخومدا اوچان منمسه
 اوند اچار پاییدا یاتان کیمدی بس؟

بیز هله بیلیمیریک نه دیر بو آخین؟ -
 دۇلان، او طرف دن بوشالیر یئنه.
 بیز هله بیلیمیریک اوز دونیامیزین

بوتاییندا نه وار، اۇ تاینیدا نه؟

چۇخ شئی بیلیمیریک،

سیرلر قات - با - قات.

بیتمه سین انسانین آرزوسو، دردی.

یاخشی کی، بیلیمیریک...

یۇخسا بو حیات

نئجه عادیلشیر، ساده لشردی.

۱۹۸۰ - ۸۱

هر عۇمرون سۇنوندا،

سۇن آندا یالنیز

نئجه یاشاماغی درک ائدریک بیز.

قانریلیب اۇلومون آستاناسیندا

بیرده بۇیلانیریق حیات طرفه.

- باشقا جور یاشاردیم - دییریک اۇندا -

دونیا یا گلکیدیم ایکینجی دفة.

بیزیمله برابر گئدیر تۇرپاغا

عۇمرون زیروه سینده دۇشوندویوموز.

بو جورّه بیرینه پیچیلدا ماغا

نه ماجال تاپیریق

نہ ایمکان،

نہ سۆز.

غثیرت

کیتابلار اؤخودون مکتب بیتیردین،

نئچه معلیمه امتحان وئردین.

وظیفه تاختینا چیخانندان بری،

گردین شهرلری، مملکت لری.

گۆرورم، ماشاالله، بۆل ساوادین وار،

هریئردن، هر شئیدن معلوماتین وار.

بۇنلاری بیلیمکله چۆخ اؤیونمه سن،

خبرین وارمی دیر بس اۆز - اۆزونندن؟ -

اۆز دۇغما کندیندن،

اوز ائل - اویانندان؟

اصلیندن، کۆکوندن، اۆلو بابانندان؟

بۆیوک داهیلری ازیر بیلیرسن.

اۆزگه لر اۆنوننده چۆخ اییلیرسن.

دئ نئچین؟

بیلپک دن، ساواددان قاباغ

غثیرت ایسته بیرم من سن دن آنجاق.

بیلپک آلینما دیر، بیلپیه نه وار

اۆنو زحمت له ده قازانماق اولار،

چتین دیر غئیرتی سعیله قازانماق
اگر مایامیزلا بیر دؤغولماسا...
واللا.. بیلک لرین بیر فایداسی یوخ
اؤنو خرجلمه یه غئیرت اؤلماسا.
آختارما ادادا، گوزدن سن اؤنو،
سانماکی، اؤسنین اؤز الینده دیر.
غئیرت پالتار دئییل، گئییه سن اؤنو
غئیرت غئیرتلینین عملینده دیر.
آما غئیرتینین ناقص لییین دن
شیکایت ائله ین گورمه میشم من.
کاش ائله بیر جهاز کشف ائدیلتیدی
قانداکی غئیرتی اولچه بیلیدی.
آندا شرف سیزلر رتبه یه مینمز،
اؤندا عمل اوچون سۆزه نه حاجت،
اؤندا اؤز یثرینی توتاردی هرکس،
قاپیلار دالیندا قالمازدی غئیرت.

يالان دونيا

گاہ باشيما تۇمار چكن،
گاہ ايلان تڪ چالان دونيا.
گاہ سينەمە داغلار چكن
گاہ كۈنلۈمو آلان دونيا.

گاہ داغيلان، گاہ قۇرولان،
بعضاً آچان، بعضاً سۇلان،
گلنلرى يۇلا سالان،
اۈزو باقى قالان دونيا.

بيرياندا آت، بيرياندا اۋت،
سۇلو گۆنش، ساغى بۇلود.
دۇشاناقاچ، تازيبا تۇت -
دئين كۆھنە فيلان دونيا.

مين رنگى وار، مين دۇنى وار،
نئچە - نئچە اۋيونو وار،
نە اۋولى، نە سۇنو وار،
يالان دونيا، يالان دونيا!

بیر عۆمرون ترجمە - حالی

جرار فیلیپ سۇیا باتدی اۆلمەدی
نئچە دفة زهر داددی اۆلمەدی .

اۇدا گیردی

ساچلاریندان تۇنقال چاتدی اۆلمەدی .

اۆزونو بئش مرتبەلی ائوین

دامیندان آتدی اۆلمەدی ،

ياتاغینا راحت ياتدی اۆلدۈ .

۱۹۸۲

تحقیق

كفگیر،

سطیل

آفتافا،

قازان،

گوئیوم،

تاس،

سینی...

پیش تاختانین اۆستۈندە گۈزلە بیر مۆشتەرینی .

اۆستۈندە کی بوتالار گۆز اۇخشیان، قلب آچان

سطیلە باخ سطیلە،

قازانا باخ قازانا.

نئچە احسن دئمه یک

اۋ اينجه ناخيشلارى قازان اوڭستده يازانا.
بو غرب مملكتينده آخى كيمه گرگ دير
سطيل،

گوڭيوم،
يا كفگير؟
بو شئيلرين ديه رى گرگ ليين ده دئييل،
اينجه صنعتين ده دير.
ناخيش لاردا دانيشير خالقين ذوقو، حكمتى.
ناخيش لارين ديليله شرقى غربه تانيدير
بو قديم تورك صنعتى...

ساتيجيدان سۇروشودوم تورك ديلينده:
- تورك موسن؟
آنلامادى او منى، آنلامادى دئيه سن.
ديلمانچ منيم سۇرقومو اوڭا باشا سالىنجا
سيييريلىب چيخدى قين دان كيشى دۇنوب قيلينجا،
سۇيوش سۇيوش دالينجا
دوشه دى جمديمه
اۋ توركلويو اوزونه تحقير بيليرميش دئمه.
دوشوندوم:

بودونيانين قات - قاريشيق ايشلرى:

ديكلرى، ائنيش لرى

گوڭمه ليدير،

گولمه لی

دوניה بینا اولاندان

گۆزل تۆرك صنعت یندن قازانچ گۆتورن اوغلان

بس تۆركلویو اؤزونه نییه تحقیر بیلمه لی؟...

دۆر تموند، غربی آلمانیا، ۱۹۸۲

اؤزومله صۇحبیت

هردن سۆروشورام اؤزوم - اؤزومدن:

- نییه بو دونیادان گیلثیلییم من؟

ایسته ییم، طلبیم آرتیر گۆن به گۆن

بو قدر نانکورلوق نه یه گرک دیر؟

عاقیل لیک، دونیا یا گلدی بیی اوچون

بیرجه نفسه ده شکر ائله مکدیر.

من هئچ گلمه سیدیم دونیا یا، مگر

دونیادان بیرچؤب مو اسکیلە جکدی؟

آنامین بطنینده اولسیدیم اگر

دوניה یۇخللوقومو نه بیله جکدی؟

نه وئریب آلمیشدیم بو عؤمرو گۆرن؟

من جانی یاراتدیم، یا بوجان منی؟

مؤفته آلدیغیمی قایتارام گرک،

بس نه دیر گۆره سن آغریدان منی؟

باشقاسى اولسايدى منىم يثرىم دە،
 بلکہ ھىچ دىمزدى: - بوگىلىنى نە دىر؟
 منىم بو دونيادان گىلئىلرىم دە
 آلدىغىم جان كىمى آنجا موفتە دىر
 نە دىر بو شىكايەت؟ نە دىر بودانلاق .
 بلکہ بودونيانىن بۇرچو وار منە؟
 ...گوئون دۇغوشونا بىردفە باخماق
 دە دىر بودونيانىن ھەر مۇحتىنە!

شكى ۱۹۸۱

آلاھ، آلاھ، من كىم؟
 آتام كىمدىر،
 بابام كىم؟
 نە دىر منىم آخىرىم،
 نە دىر منىم اولىم؟
 خالىق - بو تۇرپاقدىسا
 ايلكى نە دىر تۇرپاغىن؟
 ھارا گئدىر بو آخىن؟
 بو يۇخلوقدان وارلىغا،
 بو وارلىقدان يۇخلوغا

گئدىن سۇنسوز آخىن نە؟
 اوزاق نە دىر،

ياخىن نە؟

سۆكۈن نە دیر، تېكۈن نە؟

زامان نە دیر، مەكان نە؟

ياشادىغىم بو دونيا

كائناتىن ھاراسى؟

نە دیر يارانمىش لارىن

ابدى ماجراسى؟

آغىل بو درىنلىيە

وارا بىلمىر بس نىيە؟

منى ال چاتمازلىغا،

منى يۇنلتىمىزلىيە

چاغىران

ايچىمدە كى سىس نە دیر؟

ياشايب ياراتماغا

بوسۇنسوز ھوس نە دیر؟

نە دیر، نە دیر؟

نەھایت،

نەيىن اۆزۈ بس نە دیر؟

مردكان، ۱۹۸۳

شەھىد مزارلارى

گلىرىك دونيا يا بىر آمال اوچون

گئدىرىك...

ياشاير بو يۇرد بوتورپاق!

اۇلر بيزيم كيمى وطن ده بيرگون،
وطن چون اۇلومه حاضير اۇلماساق!

وطنى سئوميرلر قوروجا سۇزلە،
وطن دير ياردان، ياشادان بيزى،
بيزده يئرى گلە

اۇلوموموزلە

گلدېك ياشاتماغا وطنيميزى!
نئچە عصيرلە بس ائدر بعضاً
وطنه ھاى وئرن بير اۇدلوسس ده.
دوئن ده، بوگون ده ياشاير وطن
بابكين قيريلان قۇللارى اوستده.

شهيد مزارلارى... دوشمن قنيمى!
وطنين كۆكسونده وقارلا دۇروب
مينيم وارليغيمى بير تصديق كيمى
يوردون سينه سينه مۇھورلر وۇروب.

شهيد مزارلارى...

بومقبرەلر

اوعصيرين بو عصره اوزانان الى،
باسقين لار...

هۇجوملار،
وۇروشلار،
نەلر!

بیر خالقین تاریخی...

عشقی، عملی!

شهید مزارلاری...

منی،

هم سنی،

بیر یۇلا چاغیریر،

تك بیر سۆز دئییر.

بوتون عصیرلرین فیکیرلرینی،

بیر فیکرین اۇدونا شعله‌لندیریر.

شهیدلر ئور ساچیر آمالیمیزا

همیشه یئنیلمز،

همیشه مغرور!

اۇنلار قۇناق گلیر خیالیمیزا،

اۇنلار رۇحوموزدا بینەلر قۇرور.

شهیدلر سیئچراییب خیالیمیزدان

اۇتور ماهنیسینی اۇتن چاغلارین.

خئییر - دعا وئیریر بیزه هرزامان،

باشینا دۇلانیب اۇد - اۇجاقلارین.

شھيدلر بۇيلانير عصيرلر اوستن،

دۇلانير زمانە،

دۇنور قرينە.

نئجە ياشاماغين، نئجە اۇلمەيىن،

طرحينى اۇيرە دير نوەلرينە.

- وطنى سئویرم - دئىن چۇخ اۇلار،

دئمە يە نە واركى - ديل يۇرولماسا.

وطن دە بيزيم تىك اۇلر، يۇخ اۇلار،

وطنين يۇلوندا اۇلن اۇلماسا!

۱۹۷۵

طلبەلريمە

اۇچون، اۇچون

خيالداكى زيروەلردن اتلانين،

طلبەلريم منيم.

بوگون منە گوۋندينىز،

صاباح سيزە گوۋونيم.

بوگون اۇنومدە سىنىز

صاباح ايسە آياق آچيب

گزن شيرين سۆزلريم...

وطنيمە سېلنميش

منيم دان اۇلدوزلاريم...

من اۆیره دن،

سيز اۆیره نن،

زامان كئچیر، يئر ده بيشير

بو مقدس دؤورده...

بو دونيانى اۆیره نيميشم

من اۆیره ده - اۆیره ده...

منه هيچ واخت ياد اولمادی

ستوينجينيز،

غمينيز.

خيال لارلا نفس آلان

جاوانلىق عالمينيز.

سسسينزه - دؤيغونوزا

دؤلا - دؤلا،

سيزين ايله آدديلاديم

قۇل - قۇلا....

سويو هر ايل ده بيشيلن

بیردينيز وار اونومده

سويو آخير،

دؤرولور.

بو طرف دن بۇشاليرسا.

او طرف دن او دؤلور.

گنجليک آخير،

بو آخينا قۇشولدوم.

ياشيم آرتدى...
آنجاڭ يىننە

سيزىنلە ھمياش اولدوم.

ائلە دئديم: - بو دونيايا
نە باخديم كى نە گوروم.
بش ايل آچيب اورتدويونوز

قاپلارى

اوتوز ايل دير

من آچيرام،
اورتورم.

سيزين اوچون بيتن بير شى
بيتە بيلمير منيم چون
اويرە ديرم،
اويرە نيرم

گون بە گون.

من ھميشە

سيزين ايله ھمياشام

ھامينيزا يولداشام!

ائل - اويادا آياق آچيب

منيم گزن سوزلريم

وطنيمە سېەلنميش

آى منيم اولدوزلاريم،

فیکریمیزدن، سۆزوموزدن

آلدیغینیز ایشیغی،

ائل - اوبادا كۆرپه لرین

اوره یینه سپین سیز.

بیچین اولماز سپین سیز.

بوگون کی درس

تک بوگونون درسی دیر

تک بوگونله

سیز گلمه یین وجده،

یوخ!

سیزدن حورمت گوزله ییرم،

سجده یوخ!

سجده ده بیر حرکت یوخ،

چیرپینتی یوخ،

آلۇو یوخ!

اۇهم ساکیت،

هم دۇنوق!

سن اۇنومده دۇنورسان سا

من ده یۇخام،

سندە یوخ!

باشقا سیمده چالمالسان

منیم کؤهنه هاوامی.

سن من می سن؟

يۇخ!
فيكريمين،

عقيدە مەن
داوامى!
سەزىن مەن سئوگىنىز دە تاپمىشام
ايتىردىيىم نە وارسا
مەن سەزە دىدىك لىرىم
رۇھونوزدا ياشارسا
سەزىن آياق باسدېغىنىز
ھەراۋادا مەن واران.
قەلبىنىز دە قاينارام
دەلبىنىز دە ياشارام.
گلە جەك دە ياشارام!
صابەر اۋلوب،

پوشكىن اۋلوب،
وۇرغون اۋلوب
ھەر درسىمەن اۋن سۆزۈ.

بەس نە ايمىش
مەرامىمەن، مەطلبىمەن
سۇن سۆزۈ؟
ھاردا بىر ائو اۋچوب دۇرسا
بىز اۋائو
دەرىك اۋلاق،

داش اۇلاق.

عاديجە بیرانسان دئییل،

بو وطنه،

اصیل وطنداش اۇلاق!

۱۹۷۴

من انسانام

مین آرزوم وار، مین کامیم وار

آنجاق بیرجه اینامیم وار.

بو دونیا یا گتیرسه ده آنام منی

یارادیب دیر اینام منی!

من اینامین ائولادیام.

اؤنون کی دیر عۆمروم، گوؤنوم.

اؤکۆمپاس دیر

عقربینین اوجوندا دیر

یۆلوم، یۆنوم

اینام یۆلدور، یۆنوده بیر...

بۆتون یۆللار هاچالیدیر،

تک بویۆلون هاچاسی یۆخ.

بیز بویۆللا، بیز بویۆنله

آچیلمايان قاپیلاری آچاسیق.

۱۹۷۵

ایچه ری باخ

آچ گوزونو دونیا یا باخ.

بو چمن دیر،

بو چؤل،

بو باغ.

بونرگیز دیر، بوقیزیل گؤل.

بو یارپیز دیر، بو قرنقیل.

بس آرزومو، نیتیمی،

بس سئوگیمی، نيفرتیمی،

دهشتیمی

حئیرتیمی،

هانسی گوزله گۆره جکسن؟

فیکیرلری، دویغولاری،

حسّ لری، آرزولاری،

گۆره بیلسن،

سن منیم ده، سن سن ینده

اؤز بویاسی قیمتینی وئره جکسن.

سن گۆرورسن منی دوستوم.

یالنیز گۆره بیلدییین تک.

گۆرمک دئییل بوقدهری گۆره بیلیمک.

سنین گۆره بیلدییین دن او یانانی،

اۇ ياندان دا اۇ يانانی

گۆرمك چتین!

تۇرپاق آلتدا،

توم ایچینده اۇیانانی

گۆرمك چتین!

گۆزله گۆره بیلدییینه

اۆتهری باخ، اۆتهری باخ.

سن چۆلوده یاخشى گۆره بیلیمك اۆچون

ایچهری باخ، ایچهری باخ!

۱۹۷۵

قۇجالار

چنه ال اۆستونده، ال چۇماق اۆسته

قۇجالار ایله شیر تین باش لاریندا.

سینه بایاتیلی، کۆنول شیکسته،

عۇمور وراقلا نیر یادداش لاریندا.

باشیدلار کوچ ائدیپ، جاوانلار ایشده

تک - تنها اۆتورماق سۇن علاج لاری.

حیاتین آمان سیز یالقیزلیغیندا

تۆتور اللریندن ال آعاج لاری

یوموب گۆزلیرنی دۆشونور اۇنلار

دۆرور گۆز اۇنونده اۆتن زامانلار.

يثرده چۇخور آچير چۇماغين اوجو،
سۇنونجو حدينه ديرەنيب عۇمور.
دونبادان آلدیغی، دونيايا بۇرجو
نەايמים؟

دۇشونجه نين سۇنو گۇرونمور.

چۇماغين اوجونا ديكيب گۇزونو،
اۇنلار ساعات لارلا اۇتورار بئله.
فيكير بيرگمی گمی، بيلينمير يۇنو،
چيرپينير، چيخاممير آنجاق ساحيله

اۇنلار دۇشوندوكجه بۇشالار، دۇلار.
فيكرين نە سۇنو وار، نەدە اوولى.
دۇققازلار باشيندا بيزيم قۇجالار
دۇشونجه ھئيكلى، فيكير ھئيكلى!

اووللر دئيرديم، اۇنلار بو قدر
بئكارجا اۇتوروب دارىخمير مگر؟
کيتاب اۇخوياردیم دارىخماماق چون
اۇنلارين يثرينە اۇلسايدیم اگر.

بيرقالين کيتابميش هر عۇمور دئمه،
اۇخموماق ايسته سن، يۇم گۇزلىرىنى.
بئكار دايلىميشلر...

اورەكلرىندە

اۇنلار اۇخويۇرموش اۋز-اۋزلىرىنى

آغداش، ۱۹۷۶

اۋ، اۋلدو، بىردن - بىرە

سۇندو حیات ایشیغى

گۆزۈندە كى گىلە دە...

قۇلۇندا كى ساعاتسا

ایشلە ییردى ھلە دە.

۱۹۷۴

گۆندەلیک

گۆندەلیک یازیرام گنجلیک دن برى

کیتاب لار باغلائیپ عمل لریم دن.

تزه دن دیریدیپ اۇلن گۆنلری،

واراق لار اۋستۈندە یاشادیرام من.

گۆندەلیک یازیرام!

گۆندەلیک نه دیر؟

اۇلن گۆنلریمین قبریستانلیغى!

بعضاً بیر عۆموردن بیزه عزیزدیر،

اۋزون بیر عۆمورون بیرجه آنلیغى.

اۋتۇنلر آجى دىر، اۋتۇنلر شىرىن.

گۆن كئىچىر

ايز قالير وراق لار اۋستە.

آلىشىب ياندىغىم حصە لىرىمىن

كۆلۈدور قارالير وراق لار اۋستە.

گۆندە لىك - ياس لارىن، تۇي - دۈيۈنلرىن،

هەلە قۇلا غىمدا چىرىپىنان سسى.

سۆزلردە دىل آچىب دىنىر گۆنلرىن،

آجى ھۇنكورتوسو، شىرىن نغمەسى.

گۆندە لىك يازىرام...

خىيىرىم، شىرىم.

سۆزلرىن كىمى شاھ، كىمى اۋتانجاق.

ھىچ كسە دانىشا بىلمە دىكلرىم

اۋنۇن سىنە سىنە يازىلير آنجاق.

بىرچە عملىمە چكىمىرم خىنا،

سۆرمە گۆتۈرمە بىر گرچە بىن گۆزۈ،

يالان دانىشساقدى باشقالارىنا

آلداتماق چىتىن دىر اۋز - اۋزوموزو.

اۋلانى يازىرام اۋلدغو تىك من.

بوگۆنۈم، دۈنۈن دن

مگر بۇيوك مو؟

قلمیم آیریر منی اۆزومدن،
اۆخویور دۆننه اتهام حۆكمو.

اۆتن گۆنلریمی وراقلا بیرام،

هر سطرین اۆستونده اۆرەك دۆیونموش.

بششینجی وراقدار شوېه لند بییم،
اۆنونجو وراقدا ایناما دۆنموش.

سۆنرادان آچیلیر شوېه لر، سیرلر،
صاندىق گۆنده لییم - ثروتیم، واریم.
عۇمرومون یۇللاری - آجی سطرلر،
اۆزومون اۆزومه ایستنهزالاریم!

بعضاً آرزولاریم تۇخونور داشا،
بعضاً گرچک اۆلور ایلک گۇمانلاریم.
یاتیر گۆنده لیک ده، یاتیر باش - باشا
آجی ساعاتلاریم، شیرین آنلاریم.

گۆنده لیک!

جالانیر بیر - بیر ایل - ایله

کامال زیروه سینه قالخان پیلله لر.

بعضاً صحيفەلر - اۆزگە ايله
اۆزۈمە چكىلن قىزىل سىللەلر.

گۆندەلىك يازىرام . عبرت گۆتۈرۈم .
اۆزۈمدن...

اينانىپ اۆلە جە يىمە
آياق اىزلىرىمى دئىيرم ، گۈرۈم
كئچمىشىم ، يۇن اۆلسون گلە جە يىمە.

عۇمۇر بىر يۆلدۈر كى ، آپارىر بىزى .
نە يۇلا باخىرىق ، نە يۇلدا اىزە
ائەلە كى ، يازىرىق عملىمىزى ،
آياق اىزلىرىمىز گۈرۈنۈر بىزە .

حيات دا عادىجە وطنداشام من .
حاكمە دۇنورم ماسا باشىندا .
بعضاً كىچىلىرىم خجالتىمدن
ماسا باشىندا كى سۆز ساواشىندا .

بعضاً دە يازدىغىم خوش عملىمدن
اۆزۈمدە بۇيۇب اۇجالىرام من .
دئىيرم ، ياخشىلىق عالمى سارسىن
اۆز - اۆزە دايانسىن خئىيرىم ، شرىم .

ائله ياشاييم كى ،

حسد آپارسين،

اۆلن گۆنلریمه قالان گۆنلریم .

منیم خالام

مینا خالاما

آنام اۆلدوسه ده اۆز طالعیمدن

کۆسمه دیم

یثرینده خالام وار منیم .

اؤنا گۆنیرم،

سانیرام کى ، من

آرخامدا آلینماز قالام وار منیم .

ائله کى داریخدیم ،

مینیب ماشینا

گئدیرم آغداشا، دۆز خالام گیله .

یاخشى دئییرلرکى، هامى بیر یانا،

آنانین عطیری خالادان گلر .

بونئجه عطیردیر ، بونئجه عطیر،

رؤحوم ساکیت اۆلور، اۆره ییم آرام

اوعطری دؤیدومسا اریبیر ایللر،

ایلکیمه قایدیب اوشاق اۆلورام .

بونئجه عطير دېر، اۇيانير منيم
كۈنلۈمدە ان شيرين، ان دادلى چاغلار؟
نييه گۈز اۋنۈمدە دايانير منيم
قالانان تندېرلر، يانان اۋجاقلار؟

بونئجه عطيردى،

ايلكىن دۇيغولار،

كۈهنە بېنەسېنە قايدېر يئنه؟

بونئجه عطيردى، اۋندا نە سېر وار
منى مندن آلب قاتارېر منە.

بونئجه عطيردېر، بونئجه عطير -

منى گېزلى - گېزلى نييه گۈينە دېر؟

بونە گۈينرتيدېر؟ دئە بېلمېرم،

نييه گۈينە يېرم، نييه، بېلمېرم؟

نييه بو گۈينرتى، نييه بو آغرى،

آلېر اۋز الېمدن اختيار يىمى؟

بو سېزى، هامىيا عزيز اۋلدو غوم

قايعىسىز گۈنلرېن اينتظار يىمى؟

توتماغ ايستە يېرم باخېش لارېنى

مین مطلب گیزلەنیر بیر قایغیسیندا.
اۋتن گۆنلریمین ناخیش لارینی
گۈرۈرم خالامین کالایغیسیندا.

- آی اۋغول ، ساجینی نە تئز آغارتدین ؟
دئیە ، ال لرینی چکیر باشیما.
دئییرم : - تئز نییە ، اللییە چاتدیم .
یۇخ ! اینانا بیلمیر خالام یاشیما

انامین دیلیلە اۋمنی اۋخشار ،
نصیحت ایلە بیر هر گۈرۈشۈندە .
منیم ، اۋزوم بۇیدا اۋشاغلاریم وار ،
خالام اۋشاق - دئییرمنە بوگون دە .
یۇخ ! هئچ نە یایینماز اۋنون گۈزۈندن ،
دردیمی اۋزومدن اۋخویور منیم .
خالاما گوۋوئیب سانیرام کی ، من ،
آرخامدا آلینماز قالام وار منیم .

اۋنئجه قالادیر ؟

اۋلودان ، اولو .

هانسی بیر قۋتی اۋزۈندە گیزلر ؟
قایغیلا ، شۈگیلە دۋلودور ، دۋلو
اۋتیترک دۋداقلار ، اۋ یاخشی گۈزلر .
اۋنئجه قالادیر ؟ ضعیف بیر وجود !

اۋفورسن ييخيلار،
گوۋجسوز بير قارى.
قۇلوما گۈچ گلير، كۇنلومە اۋمود
چييينيمە قۇناندا ضعيف قۇل لارى.
اۋائله قالاكى، باش ايمز يادا،
كۇنول چيچك آچار حرارتيندن.
دۇنيا شر قوۋو يە دۇنوب آخسادا،
اۋنون قۇجاغيندا آماندا يام من.

خالام اۋشاغلارى، سيزە سۇزوم وار.
اينديدن يانمايان سۇنرا برک يانار.
دۈزونو دئييم كى، آنام ساغ ايكن،
قدرينى اۋقدر بيلمە ميشم من.

آييلتماغ ايسترم ايندى دن سيزى.
يامان نيگار انام خالامدان يانا.
اينديدن يانديرين اۋرە يينيزى،
قۇيماين اۋد تۇتوب سۇنرادان يانا.

سيزدە اۋلارسينيز ايكى قات يئتم
ياخشى باشا دۇشون، ياخشى سيزمنى،
آناسيز قالديغيم بسيمدير منيم،
آمان دير، قۇيماين خالاسيزمنى.

پيادا - سرنشین

باخدیق بیز همیشه قاباغا، اۇنه،
بۇیلاندى صاباحا بوگوندن ایل لر.
بیر نفر وار می کی، سۇیله سین منه،
نئجه گلیب کئچدی عۇمروندن ایل لر؟

یایین بۆرکوسونده، قیشین قاریندا،
هامینین قسمتی بیر اؤل مور یقین.
عۇمرون ایری - اویری دۇلایلاریندا
کیمی پیادادیر، کیمی سرنشین.

پیادا کئچمیشم من بویۇل لاری،
کۆمه یی اوموشام آیاق لاریم دان.
قلیمین اودیلا شاختانی، قاری
اریتدیم، عۇمرومون ایلک چاغ لارین دان.

یانیمدان ماشین لار، قاتارلار اۇتوب،
منه ال ائدیبلر پنجره لر دن.
اۇنلارین باشیندان یاغیش، قار اۇتوب
گۆی لرین آلتیندا ایسلانمیشام من.

سرنشین یۇل گئتدی یۇلدان خبر سیز،
بیلمه دی بویۇلداکله - کۆتور وار.

آنجاۓ پیدا دین، خبر - اتر سیز
آلنیدا ایز آچدی گئندی یول لار.

یول اوزو آپاردی سرنشین لری،
یولدا نه ایز قالدی، نه ده تۆز اولدو.
آنجاۓ پیدا لار گوردو دونیانی،
سرنشین دونیادان خبر سیز اولدو.
سورعتی نه قدر یثین اولسادا
سرنشین منزله دولا ما چاتدی.
داغلارین باشیندان آشدی پیدا،
یولو کسه گئندی، یولو قیسالتدی.
یولو اوزو آچان زیروہ دن کئچر،
یولو یوللا گئدن داغدان گئن کئچر.

قووشور آی - آیا، دۆلور ایل ایله
مطلبی عینی دیر بو یاریشیندا.
قریبہ دونیا دیر،
سرنشین ایله
پیدا گوروشور منزلی باشیندا.

عومور یوللاریندا راحت گئدنلر
زیروہلر باشینا اوجالا بیلمز.
تکرلر اوستونده دیبیرلنلر

چانديغى منزىل دە بند آلا بىلمز.
بىرى تکر اۆسته گتيرىلدىسه،
بىرىنى گتيرن آياق لار اۆلدو.
بىرى بو منزىل دە كىره دار ايسه،
بىرى بو منزىل دە صاحب کار اۆلدو.

اۆزگە حرارتى

ياشادى ھمىشە قۇلتوق لاردا او،
بدنى اۆزونون، اۆزو اۆزگە نين.
دیندى،
تکجه سسى اۆزونون اۆلدو،
مطلبى اۆزگە نين، سۆزو اۆزگە نين.

اۆزلره دىكىلدى گۆزو ھمىشە
اۆزونه اۆزلردن اۆز چکدى، دیندى.
اۆزونون آستارى كۆهنه لدیسه ده؟
هر ساعات اۆزونده اۆز تزه لندى.

تبسۆم پايلادی او هر طرفه
يۇرغانين آلتداسا من، منم - دئدى.
بیرجه آددیمینی هله بیر دفة
آغلىنین امريله آتا بيلمەدى.

دۇردو يالتاقلىغى باشدا چتيرتك.

دوشمەدى اۆستونە ياغيش بير گيلە.

قۇلتوقدا ايسينن ترمومئترتك

قىزىندى اۆزگەنين حرارتيلە.

۱۹۷۵

حۇرمەت اۆچون

ايشيق اونسوزدا ايشقدير، اۆلودور.

اۆ - قارائلىق لارا خنجىر چكن آتش يۆلودور.

چىراغ، ائولردە تاوان دان آسيلير،

حۇرمەت اۆچون؟

اؤنا ھرکس گوۋونير، سجدە قيلير،

حۇرمەت اۆچون؟

فيضى حۇرمەت دن آشان خلقتە حۇرمەت

نە دئمک؟

ايشيق اونسوزدا ايشيق دير، اؤنا تعريف

نە گرگ؟

اؤنو باش اوجدان آسیرلار تاوانا،

كى، بوتون دۋورەسى اوندان ئور آليب فايدالانا.

شكى، ۱۹۷۴

اییرمی بئش ایل

عۇمور یۇلداشیما.

ائله بیل دۆنن دیر صابر باغیندا
چیخدین قاباغیما آغ چیچک کیمی.
ائله بیل دۆنن دیر آغ پالتاریندا
قۇندون ائویمیزه کینک کیمی.

نه تئز باشا گلدی اییرمی بئش ایل؟
بالالار یئتیشیر، قۇجالیریق بیز.
نه لری ایتیردیک - قایدان دئییل؟
گۆره سن نه ایمیش بس قازانجیمیز؟
سۇنمه مییش کۇنلومون اۇدو، هوه سی،
بالالار سسلنیر: بسیندیر دایان!
اۇغلوموز تۇی اومور، بیزیم تۇی سسی
هله گئتمه میشکن قۇلاغیمیزدان

بونئجه دۇنیادیر؟

یۇلو بیر قاریش،

آیبرا بیلیمیرسن چۇخونو آزادان...

حظیندن، دۇقوندن هله دۇیما مییش

چکیرلر سوفره نی قاباغیمیزدان.

بونجه دۇنيادير آتلاميرام من،
نه گليش بللى دير، نه گئديش بيزه.
خبريميز اولمور گليشيميزدن،
اينانا بيلميريك گئتمه ييميزدن.

وۇردوق بير زيندانا ايبيرمى بئش ايل
اۇتدوگون لريميز آغلى - قارالى.
سنين دۇيغولارين - بير نغمه لى گول،
منيم دويغولاريم مين ماجرالى...

سن نه دالغالاندين، نه چالخالاندين،
حالدان - حالا دوشدوم من هر دم، گولوم،
سن منى بير دفة سئويب داياندين،
من سنى هر رنگ ده سئویرم، گولوم.

داش آتديم،

اليمدن چيخدى بير خطا.

بولانا - بولانا يئنه دۇرولدون.
كۇنلومدن كئچه نى دۇيما ديسادا،
عۇمرومه، گونومه هاودار اولدون.

دوشدو يوواميزا دوشدو قان - قادا،
باشيميز اوستونده ايلدریم چاخدى.

سسیمیز، نغمه میز بیر اولماسادا،
سۆیوموز، سئلیمیز بیر آرخدان آخدی.

آتا اوجاغینین قلمدن چیخان
چۆره یی منمسه، اۆره یی سنسن.
باشیندا چال - چارپاز ایلدیریم چاخان
ایستی یووامیزین دیره یی سنسن.

منیم خیال لاریم اۇچدو هاوادا
سن منی گۆیلردن یئندیرن اۇلدون
بیزیم قوردوغوموز ایستی یووادا
فهلە من اۇلدوم سا، اوستا سن اۇلدون.

ائله کی، بختیمین گۆزو یۇمولدو،
یۇلوما ئور ساچان چیل چیراق اۇلدون.
منیم نشئه لیریم اوزومون اۇلدو،
آنچاق درلیمه سن اۇرتاق اۇلدون.

باشیما دۆلانیان دردی - سریمین
اودونو قلیبندن کئچیرن اۇلدون
سندن گیلئیلنن شعرلیریمین
صاحیبی من اۇلدوم، قۇلوسن اۇلدون.

يانيب ياخيلاندا شعريم اوچون من،
سن ائله بيلدون كى، گيزلى غميم وار.
آيرىلا بيلمه دين اوز عالميندن
بيلمه دين منيم ده اوز عالميم وار.

گوگوم، آيناسيدير اوزوم، اوزونون،
منى الدن سالدی آختاريش لاريم.
اوزونه عكس ائتدی منيم گوڭ به گوڭ،
اوزوم ده آچيلان سرت فيريش لاريم.

فيكريم دره كئچدى، تپه لر آشدی،
آرديمجا بير آددیم گلمه دين آنجاق.
سن منى ديندیردين،

ديليم دانیشدی،
شعريمی ديندیره بيلمه دين آنجاق

اوتدويون ماهنينى بير يول چاشمادين.
من چاشديم...

دره دن بۇيلانديم داغا
اوز كۇنول ماهنينى سن چاليشمادين،
منيم اينيلتيمه اويوشدورماغا...

ائله بيل دوئن دير، صابر باغيندا

چىخدىن قاباغىما آغ چىچك كىمى.
اىله بىل دوئن دیر، آغ پالتارىندا
قۇندون ائویمیزه كېنك كىمى.

آرادان نه كئچدى؟ ايییرمى بئش ایل ده
قارا ساجیمیزدا آغاردی ایل لر!
اۆزگه بۇداق لارىن ایكى یاد قۇشو
ایندی بیر بۇداقدا دۇغمالاشیب دیر.

بۇداغین عشقینه دارد، چتىن ده
نفسین كۇنلومه قۇل - قاناد وئرمیش.
زامان اۇتوشدو كچه
محببتینده
ایلك رنگى، ایلک دادى ده يیشیلرمیش.

دئمه قۇجالمىسان، گولوم، دۇغروسو
منیم چۆن بیر آزدا سۇنالا شمىسان
بالامین آناسى، نه سیریریدیر بو؟
ایندی منیم چۆن ده آنالا شمىسان.

ياری یوخولو

یوخودایام...

اصلینده یاری یوخولویام من.

بیر - بیرینه دؤلاشان

قارشیق فیکیرلرین

اؤدویلا دؤلویام من

یاتیم؟

یوخسا اویانیم؟

بوفیکیر آیریجیندا

دایانماق ایسته بیرم.

سنی

یوخولاریمدا

گۆرمک اوچون

یوخلاماق،

قهرینی چکمک اوچون

اویانماق ایسته بیرم.

موغام

اوز ئيىر حاجى به يلىننن خاطيرە سینه

بلکه

بیر قۇش اۇتور بۇداغیندا
بو نغمه نین لایلا سینا
چمن، چاییر مورگوله ییر.
نالہ سیله یازیق بیزه
نسه دئییر،
نسه دئییر...

جیک - جیک، جیک - جیک
بیلیریک می دئدیینی؟
- یوخ، بیلمیریک، بیز بیلمیریک
قۇش دیلینی بیلمیریکسه،
گوناهکار می او قۇشجوغاز؟
صبرینی باس،
لهجه سینہ، نالہ سینہ،
دیلینده کی غم سسینہ
قۇلاغینلا قۇلاق آسما،
اوره یینله سن قۇلاق آس.
او نالہ نین آتشینده
اؤز قلبینی اۇدا یاخسان،
مطلبینی بیلمه سن ده،
اوره یینی دۇیا جاقسان
تاردا ائله...
او سیزلاییر ایچین - ایچین.

ایچینده دیر هر مطلبی،

نالە سیدیر اثشیتدییین.

اۇقۇش کیمی

تارین دا اۆز لهجه سی وار، اۆز دیلی وار.

مطلبیین آخیری وار، اولی وار.

اول اۆیرن سن بودیلین

نۇقتە سینى،

ویرگولونو.

آیرا بیل

داغ گولوندن

باغ گولونو.

اۇجاقداکى اۇد کولوندن

سینه ده کی داغ کولونو.

بو دۇنیانین آغریلاری، آجیلاری

نئجه سیغیر چاھارگاھین

بسته نیگار پرده سینه؟

داغلارا چیخ، دقت ائله

قایالاردان یومالانان

داش سسینه،

اۆز سسینه

سس آختاران قۇش سسینه...

اۇسس ده کی

قیریق - قیریق هیجقیریق لار نه ناله دیر؟

قىرقوۋولون دۇشوندە كى رنگلر نە دىر؟

اۇ رنگلردە مۇغام داكى

الوان - الوان پردەلىرى،

پىرىل - پىرىل سىسلىرى گۇر.

اۇ دۇشونور.

هم دە يىزى دۇشوندورور.

ئى اۋستوندى يىلدى سىس،

اۋيوق - اۋيوق ئووالارى،

نە دىر يىلە؟

بلكە ائلە

بالالارى پرک دۇشن

قارا تۇيوق ئووالارى؟

سىسلىرى، قىرىق بىر آرزونون جان سىسى مى؟

يۇوالارى داغيدىلمىش

چۇلپالارىن نالەسى مى؟

قايلاردا سىزان سۇيۇن،

درەلردە آزان سۇيۇن

سىسلىرىنى

بىر - بىرىندىن آيىرا بىل.

اۇ، بىردىئىل، يۇخ، بىردىئىل.

آددىم - آددىم، نەس - نەس

داغى دۇلان، درەنى گز،

باخ هر يىترىن چىچە يىنە،

بیل داغلارین چیچه یی نه؟

دره لرین چیچه یی نه؟

چیچیک لرین اۆز رنگینده، اۆز عطرینده

نغمه ده کی سس لری گۆر حال لاری گۆر-

ائنیب قالخان كئچیدلری،

جیغیرلاری، یۆل لاری گۆر.

داغا گئدن جیغیرلاردا

قارشینا باخ، دونیانی گۆر.

سیغیرچینین بئلینده کی

آرشینا باخ، دونیانی گۆر.

بلکه اۇدا بیزیم کیمی

اۆلچمک ایستر بودونیانی؟

بیرجه قاریش یئر اوستونده

بیزه گۆستر بو دونیانی...

سۆز وار، قلبه یۆل آچمایان

عادی بیر سس، قۇرو نفس.

سس ده وارکی،

سۆزون دئیّه بیلمه دییی سۆزو دئییر.

اٹله سسین اۆزو شعر، سۆزو شعر

سۆز - قلب ده کی بیر مطلبین

اۆز سسیدیر...

نغمه - سسین شعریتتی،

شعر - سۆزون نغمه سیدیر.

بلكە... مۇغام بىر ناغىل دىر، افسانە دىر.
بىلك... اۋتون بودۇنيايا سۆزو نە دىر، قەصدى

نە دىر؟

ناغىل لاردا بىر گۇيرچىن

بىر غرىبى شاھ ائلە دى.

بو دۇنيانين كلە - كۇتور ايشلرىنى

رنەلدى...

اۋتن لرىن دردلىرنە دۇلا - دۇلا

ايناناق مى بو ناغىلا؟

بو آرزودور - بو دىلك دىر

اىل دئىيركى، آرزو لارىم

گلە جك دىر،

گوڭلە جك دىر...

بلكە دوزگون بۇلنمە دىك

بىز اۋ زامان

گۇيدن دوشن اوچ آلمانى

بىلك، نىيە شوشە دە دىر

دىوين جانى؟

نىيە، نىيە گۇزلە يىب اىل

اۋ صاحىبى - الزمانى؟

بلكە مۇغام بىر گۇزلە يىش،

بىر حسرت دىر؟

ال وار اىكن، قۇل وار اىكن؟

باش وار ایکن، دیش وار ایکن،

بوگۆزلمه مصیبت دیر.

جاناوارین آلداتدیغی

شنگولومون، شونگولومون

قانی بلکه دوشوب تارین کۆک سسینه؟

مۇغام داکى هیجقیریق لار

عصیان ائدیر بلکه دیوین تیلیسمینه؟

اۆره یینین تئل لریندن

تئل لر چکیب تارا خالقین.

اؤ تئل لرین نغمه سینده

اؤز رۇحونو، اؤز قلبینی آرا خالقین.

تانیماق می ایسته بیرسن

گۆرمه دییین بیر خالقى سن؟

اوول اونون نغمه سینه سن قولاق آس،

اؤنو اویرن.

اؤز سۆزونو، سۇرغوسونو

خیالینی، دۇیغوسونو

خالق یاشادیر نغمه سینده.

تاریخین بیر دۇورو یاتیر

بیر بىم ده کی «آه» سسینده.

چاهارگاهین مخالفی آت سالدیران،

قیلینج لاردان اؤد آلدیران

دۇیوش سسی...

چاھارگاھين جۇۋھرىسى

كۆل دىيىندە

قار آلتىندا

چىخان تىنھا بنۇشەنن اوشومەسى -

قىلىنج سسى، قالخان سسى،

بىرى ھۆنر

اۇ بىرىسى گۆز ياشىدىر.

اۇ سرت لىكلە بو اينجەلىك .

بىر مۇغام دا ياناشى دىر.

دىنلە تارى، دىنلە نەبى.

اۇ - كىچمىشدىن

آستا - آستا صۇحبىت آچان

سس موزىئى...

اۇ - شۇھرتلى، شانلى موزىئى.

اۇ - دانىشان

ھم دە بىزى دانىشدىران.

جانلى موزىئى.

گاھ سسىندە گۆى گۇرلايىر،

گاھ اينلەيىر حزين - حزين.

ھم بابا مین ياشىدى دىر،

ھم نۆھمىن.

شور

واراقلاما اۇ تارىخى
ايكى قلىبن حسرتىنى
واراقلاردا دۇيوندورن
بىر ماراقلى رۇمان كىمى
دىنلە شۇرو
اۈز قلىبنى سنە آچان،
هر كىلمە سى آلۇو ساچان
تارىخ ياشلى بابان كىمى،
گۈزو ياشلى آنان كىمى .
تۈستۈسۈنە آمان ائله،

اۋدونا يان.

دايان، دۈشۈن،
دۈشۈن، دايان.
دىنلە اۋنو.

هر گوشه سى

قۇش قۇنمايان قايلاردان داش ترپدر،
كىرپىكلردە ياش ترپدر.
ماهنى لار وار، آياق لارى
مۇغام لارسا باش ترپدر.
بودۇنيانين

آغرىسىنى،
آجىسىنى

دۇيدون مو سن؟

دۇيما دىنسا،

بىر چىچىك دە درمىزسن

سن بو حكمت چىمىنىدن.

دايان، باسما آياغىنى

بو چىمىنە.

اۇ سىررىنى آچماز سىنە

اوول اوۋىرن، بو وطنە

ھاردان،

ھانسى كۆلك اسىب؟

قارا يىللار دىللندىرن

بىر قارقى دان

كىم، نە زامان

نە دن اوۋىرو تۈتك كسىب؟

شۇر نە دئىير، نە دانىشىر نارىن - نارىن؟

اوۋىرن، نە واخت قايناغىنا داش آتىلىپ

داغلار داكى بۇلاق لارىن؟

اوۋىرن نە واخت آپارىيدىر

سئل سارانى؟

كىم سالىب دىر دىلدن دىلە

بو دىشتلى ماجرانى؟

نىيە كسىدى سئل آرانى،

حسرت قۇيدو اوۋ طرفە

خان چۇبانى؟

اۋىرن نىيە خستە قاسىم

بىردن بىرە سايىرى دوشوب؟

كرم نىيە

اصلى سىندىن آيرى دوشوب؟

عدالتىن شىرتىنە

ايلك دفة كىم زهر قاتدى؟

كشىش ارى، حمزه لرى

كىم ياراتدى ،

نه ياراتدى؟

كۇراوغلونون نعرە سىنە،

حاق سسىنە

يىر گۇرلادى،

گۇى گۇرلادى.

دوئن اونون قاپسىندا بۇيون بۇكن

بوگون نئجه اوغرولادى

مرد كىشىنىن غىرتىنى؟

ننەم نىگار بلكه اۇندا

چاغىرىب ايلك باياتىنى؟

قۇبوستان دا رقص ائله ين

قايلارا، داش لارا باخ.

طبيعتىن اوز اليه

چاربالانان چاپىق - چاپىق قاش لارا باخ.

جنگی سسی
بیرلشد بیرر گۆیو، یثری.
بلکه ائله بوردان گلیر
مؤغام لارین ایلک رنگ لری،
تصنیف لری، ریتم لری...
جنگی سسی...
گۆمبولدا بیر ناغارالار،
آغیز آجیر ماغارالار،
قان سیچرایر بئیین لر،
قۇللار کئچیر جیین لر:
«هؤیدی، هؤیدی، دلیریم
یثربیین مئیدان اوستونه...
هاواداکی شاهین کیمی
تۆکولون آل قان اوستونه...»
.... اوچا - اوچا داغ باشیندا
یاز بیر یانا، قیش بیر یانا.
تیتره شیر آغزیم ایچینده
دیل بیر یانا، دیش بیر یانا.
چکنده مبصری قیلینجی
لشش بیر یانا، باش بیر یانا.
جنگی دئیر:
- دو دشمن گلیر، کئچ ایره لی!
یاللی گئدیر،

باياندۇرون، كۇراۋغلونون دىلىرى...

بۇردا اۇخو،

سىنەلرى نغمەلشن

ھەرقايانى

ھەرسال داشى

طبيعەت رۇخوندا دیر

بۇ اۇيارلىق، بىر نغمە لىك

طبيعەت اۈزۈچالیر. قاوال داشى

قاياداكى سرت لىيە باخ

جنگى دەكى مردلیيە باخ

ال لىر سۆزۈر اینجە - اینجە،

آياق لارسا يىيىن - يىيىن

يالى دا بىر وحدتى دیر

اۈسرت لىكلە بو مردلیيىن...

جنگى سسى

بىرلشدیریر گۆیو، يىرى...

بلكە ائله بۇردان گلیر

مۇغاملارین ایلک رنگلری،

تصنیف لری، ریتم لری؟

بورنگلردە، نغمە لردە

ساخلایب دیر مۇغاملاردا

صافلیغینی، اۈزلویونو،

قانادیندا غرۇر، وقار،

جۇۋهرىندە غەم دۇيۇنو...

اۋ دوشونور، دوشوندورور.

گاھ ياندىرىر، گاھ سۇندورور.

حال لارداكى، خيال لارلا، فيكىرلەر

يۇخ بۇشالمير،

اۆرەك دۇلور.

بۇيوك غەمىن، بۇيوك دردىن

وقاريدا بۇيوك اۇلور.

ايدان آرى، سۇدان بئله دۇروم منىم،

آى يانقىلى شۇروم منىم.

اىستەرەك كى، الوان - الوان چىچىك اۇلوب

دۇلاشدىغىن پردەلەر

من سىپىلم.

اوجا داغلار باشىنداكى

"آذربايجان مارالى" نىن

گۈزۈندە كى "قاراگىلەم"

نەلرەن تۇخودوغو

خالىلارەن خاناسىندا خانالاندىم،

خىنالاندىم.

سئوگىلىلەر دۇداغىندا

يانىب سۇندون،

سۇنوب ياندىن:

«دریادا گمیم قالدی،
بیچمه دیم زمیم قالدی،
چۇخ چكدیم یارجفاسین
منه ده غمیم قالدی...»

نۇرروز اۇتوب، یاز باشیدیر.
بونه سس دیر؟
گۆیده تۇپا بۇلود لارین
بیر - بیریلە گۆلوشمه سی
داغلار داکی قار اوستونه
خال دوشمه سی،

دره لرده سۇیا دۇنوب
گۆلشمه سی،
مارهال لاردا قار اۇچقونو
یازلا قیشین ساواشیدیر...
سئل لر، سۇلار آشیب - داشیر.
بیر - بیریلە قۇجاقلاشیر.
قایا لارین قاباغیندا
اۇ اییلیر. اۇ بۆرولور.
تپه لرден سپهله نیر،
تۆز - تۆز اۇلور.

یایلاق لاری گزه - گزه،
ده بیر داشا، ائنیر دۆزه

آغاچلارین بۇداغینا

دۇیمەلری دۆزە - دۆزە...

داشیر، جۇشور،

یۇللار بویو نغمە قوشور:

قھرمانی قایالاردان شاققیلدایب

قھرلەنیر

چمنلرە نغمە سینی یازا - یازا،

گلیب چاتیر

آراز کۆرە - کۆر آراز:

ھر ایکیسی داغین قاری

داغین باری

قۇوشاندا

آغ لپەلر رقص ائلەیر:

آراز باشی، آراز. آری!

بودۇغولار فیشقیرتیسى،

تلاطۇملر، قایناملار،

سیغیشمغادی بیر یاتاغا،

بۇداغلاندى سۇلا، ساغا.

بیر فیصل دە نئچە کرە

دە ییشدیردی اۆز یۇنونو،

اۆز یۇلونو.

زامان کئچدی،

بیر مجرایا سیغیشدیریب

تانیتدیردی بو دونیا یا

بیزیم صنعت باهادیری - فیکر ائت اؤنو...

چۇخدان اُونودولموش، یئری قالمیش یارادیر شۇر،

بیردن یادا دوشموش بیر اؤتن ماجرادیر شۇر.

بیر عارفین حکمت دۆلو سۆز - صۇحبتی، عشقی،

حئیرتدن آغیل مولکونه بیر پنجره دیر شۇر.

فیکرین نه قدر یۇل لاری منزیل لری وارمیش،

اؤستونده جیغیرلار آچیلان بیر دره دیر شۇر.

داغلار باشی آغ، چۆل لری آل، دۆش لری الوان،

هر پرده سی بیر رنگ چالان منظره دیر شۇر.

قوربت ده وطن حسرتی، یوردوندا بیر آنلیق

یادداشتدا یانیب تئزده سۇنن خاطیره دیر شۇر.

چۇخ غرّه له نیر بختیار اؤز شعرینه هردن،

گویا دئییه جکمیش بیزه شعريله نه دیر شۇر؟!

تئل لر آغلا سین

شیکسته نین زیل گوشه سی -

عسگران دا وییلدایان گوळे سسی.

قارا خبر ائل - اوبانی دؤلانندی

عسگران دا قوچ نی نی ووردولار.

باخیش لاردا گوزیاش لاری سؤلانندی

آغی دئدی بوز باغلایان لال سؤلار.

بایاتیلار قارا گئیدی اینینه

قاراباغین چؤل لرینی قار آلدی.

عسگران دا داغیتدی لار آرابا.

گوروم بو دیاری قالسین خارابا.

نبی نین مئیددی قالدی آرادا

یثریسین اوستونه ائل لر آغلا سین

داراسین ساچینی، تئل لر آغلا سین *

(*) نبی حاقیندا یاخیلمیش بیر آغیتدان آلنمیشدیر

چاھارگاھ

شاھەقالخان آغ دالغالار

كۆپوك - كۆپوك...

اوجا - اوجا، بۆيوك - بۆيوك

قايالاراگاھ چیرپیلیر،

گاھ چکیلیر آخین - آخین...

تلاطوم لر، هیجانلار

برداشتیدیر، اؤن سۆزودور

چاھارگاھین

دئییر: - حیات بیر دۆیوشدور،

بیر وۇروشدور باشدان باشا...

راحاتلیغی هیجانلار قۇجاغیندا

آرا، یاشا.

ائن ائیشه، قالخ یۇخوشا

سئل لركیمی جۇشا - جۇشا

سولارکیمی داشا - داشا...

یاشا - یاشا.

مایه سینده سسلر اۇچور

قاناڊ - قاناڊ،

نقل اؤلونور اؤتن گۆندن

بیر احوالات:

... یاد اۆلكه دن ائلچی گلیب

اۆلكه میزه.

- گرک تسليم اولاسينيز، -

دئير بيزه، -

اولماسانيز...

تيرينيز... وارسا اگر

ساوا شينيز.

آغ ساققالار دوشوندولر:

نه دير چاره؟

دادا چاتماز بومقامدا

نه مۇجيزه،

نه مۇذن .

نه میناره

قارا يئل لر قاباغيندا

فيکيرلرده ھاچالاندى

بۇ اۋنو،

اۋبۇنو داندى

- كئچميشيميز شانلى ايدى.

بس گلە جک

- فيکيرلشک.

بۇ بلادان قۇرتارماغا

بیر آغیللی تدبیر گرک،

صبر گرک.

مقامی وار هر ايسته يين،

تلسمه يين، تلسمه يين.

تاریخلرە اؤ، باش وۇرور

وۇروش - دئیە

آلۇولانان اۆرەكلری

اؤ تدبیرلە اؤووندورو.

بستە نیگار آمان چکیر،

آمانیندان، آمان، آمان!

شیکایت دیر

طالعین بو قضا سیندان.

دوْشمن یامان آمان سیز دیر،

او قان سیز دیر.

- نئیلە مەلی؟

- دیشیمیزلە داش قیرمالی

- هانی بیزیم اؤگۆجوموز؟...

- اۇندا آتا بابالارین شرفینی

دوْشمەنە می تاپشیرمالی؟

تأسوف مو؟

فیکیر قالخدی،

فیکیر ائندی.

- تأسوفون كۆلگە سیندە

هانسی دیلک چیچکلندی؟

بستە نیگار-

بستە بۇیلو نیگارلارین

دیلى ایله اینلر، اینلر

آغى دئير قيز - گلين لر:
«دۇن تىكسن آغى بيزدن،
بئلينين باغى بيزدن،
قويمايين ياد ائللينى
آلماغا باغى بيزدن...»
يىغىلدیلار دۇنه - دۇنه
"اۋتن گۆنه گۆن چاتارمى
جالاساندا گۆنو گۆنه"
بىرى قالخدى:
- گۆنو گۆنه جالاماغين

نه فايداسى؟

اۋره كده اۋد قالامالى
گۆنو اۋدا جالامالى.
مين - مين فيكىر
بىرجه بۇرجو اۋدهمه ميش.
قالخان ايدى بئليمىزى
چۇخ قيسالتدى دىليمىزى.
قالخان آلتدا قالد يىغمىز

يئتر بىزيم.

دردلر يميز قيلينج ايله

بيتر بىزيم.

"ده بيرمانين پريندن،
سۇيو چىخار دريندن،

اڭلىن سۆزو بىر اۇلسا،

داغ اۇيىنلار يىرىندىن..."

"چن - دۇمان دۆزە ئىيلر

زولفون تۆك اۆزە ئىيلر؟

اۋو بىزىم، اوولاق بىزىم

ياد اۋوچو بىزە ئىيلر؟"

ايندى بىزە قىلىنچ گرک

نيزە گرک.

اۋد بىشىرك، دمير دۈيك

ايندى بىزە سئل لركىمى داشماق گرک

قلىبىمىزە كۆلگە سالان

قۇرخو آدلى حىصارلارى

آشماق گرک.

چاھار گاهين "حىصاريندان،

ياد اڭلىينين قاباغينا حىصار شكن

قالالاردا

كۆرەلرە اۋد قالاندى،

اۋجاق ياندى،

دمير بىشىدى

چكىچ آلتدا، زيندان اوۋسته

خمير كىمى كۆندەلندى،

جالالاندى

تاراق - تاراق،

تاق - تاراراق،
الدہ سیلاح
وۇراق - قیراق،
دمیر، اری،
قیلینجا دۇن،
دوشمن اۆسته دۇرما، یثری.
چکیج آلتدا قیغیلجیما دۇنوب آخدی
چاھارگاھین پردہ لری...
"مخالف" دە،
ھجوم، ھجوم!
ارەن لرین نعرە سینە
یثریتیرە دی، گۆی گۆرلادی
اۇجا داغلار دۇعا وئریب
ارەن لری اۇغورلادی
دوشمن قاچیر، بیزیم کی لر تعقیب ائدیر
"منصوریہ" غلبہ دیر، طنطنہ دیر:
"عزیزیم سۆزە قالدی
بیر شیرین سۆزە قالدی.
یاد قوۋولدو داغلاردان،
یۇرد یئنه بیزە قالدی..."

قلبی وۇلکان تک جوۋشان عصیان دیر، عصیان چاری گاه،
آچمیش ھر زنگوله سیندن فیکرہ مثیدان چاری گاه...

شاھە قالخان دالغالاردیر بیر مخالف گوشه سی،
دریالار لنگرلدن توفانندی، توفان چاری گاه...
گوشه لر گۆی گۆرلادیر، یثر تیتره دیر، سئل اوینادیر،
گۆنده ریر یاد ائلللیه ایمضالی فرمان چاری گاه.
سیم لرین میضراب ایله توققوشماسیندان اؤد چیخار،
یوغرولوبدور بلکه ده چاخماق داشیندان چاری گاه.
جووهرینده بیر حزین لیک، بیر خفیف لیک ساخلانیر،
آیریلیب دیر او یله بیل جان سیر داشیندان چاری گاه.
بختیارام، حئییرانام برداشتدا چیلغین سسرله،
ایسترم اؤد اولسون عصرین آتشیندن چاری گاه.

قالالار

آبشرونون قالالاری
داشلارداکى او اویمالار،
دالغاسى مى قاتارداکى
حزین، شیرین
پرده لرین؟
بوړج لارداکى او عظمت،
تمکین، وقار،
بلکه... حیصار پرده سى دیر چاهارگاهین؟
سس دوژومو قالاداکى دیشلر کیمی
سیرا - سیرا، آخین - آخین.
یاد ائلینین هجومونا حیصار چکیر.
داشدا فیکیر، سسده فیکیر
بوڭالاری عوض ائدن کؤلگه لرده
فیکیر، فیکیر...
رؤحوموزلا اویقاردادیر.
او باتیق لار.
قابارمالار
باتیق لارا کؤلگه سالار.
نه دوغما دیر، نه ایستی دیر،
چیخیش لارین باتیق لارا
دوژشن خفیف کؤلگه لری
تاغلار داکى

اويما، ناخیش لپه لری.

یاد ائللینین باشی اۆستده
یومروق کیمی دویوملنن بو قالالار.
دوشمن بیزه گۆچ گلنده
ائل - اوبایا سیغناق اولار.
بو قالالار آزادلیغی هله یانان،
تۆستولنن اوجاق لار مییش.
بو قالالار تاریخ بویو
نئجه - نئجه جبهه یار مییش
قیز قالاسی! آدینا باخ،
"باکیره دیر، قیز دیر قالام.
یاخین گلمه، من قوزغونام، من قارتالام.
بو قارتال لار یوواسیندا
قارا قوش لار مسکنینی سالا بیلیمیز.
قیز قالامین قیزلیغینی آلا بیلمز..."
"سن گلرسن، سن گۆره رسن -"
قالا سینین، آدیندا کی

معنایا باخ، مقصدی گۆر.

بابالارین مرامیندان
عبرت گۆتور.
دوشمنینه اؤ دئییرکی
اگر گلسن
یومرو غومون لذتینی سن گۆره رسن.
گلدییینه پشیمان اولوب

دابانینا تو پوره رسن.

نه لر دئییر داش لاردا کی

او باتیق لار، قابارمالار -

داش او ستونده چیچک له نن

او یارمالار؟

کیم دئییرکی، بو قالالار،

یالنیز ائله قال لار او چون

قالدیریلان

بیر قالادیر.

خثیر، بُوردا مردلیک ایله

اینجه لیک لر قول - قولادیر

قوروجوموز، کشیکچیمیز

قالالارین سینه سینده

نه لر یاتیر، نه لر، نه لر؟!

بو قالالار - داش نغمه لر.

داش لاردا کی چالالارا آخار، دُولار،

داش او ستونده ناخیش توتان،

اؤفیکیرلر، او دؤیغولار،

گوشه لرده قاققیلداشان

پرده لردن آشیب - داشان،

حدّت له نن سس آخینین...

باتیق لارین، چیخیق لارین

سینه سینده قالخیب ائنن

سس آخینی.

هَره بیر جوړه

معرفت قانا جاق اۆلچومدور موغام
من اۆنو اۆزومه محك سانمیشام.
اۆ محك داشیندا من انسان لاری
صاف - چۆرۆك ائدهرم، یۇخلارام موّدام
سن ده یانیرسان سا اگر بو آدا،
دۆستومسان...

گۆرورم اۆزومو سنده،
من اۆز همدیمی، دۆست لاریمیدا
تاپیرام موغامین پرده لرینده.
گۆرن نه دانیشیر، نه دئییر بیزه
سس لره بوکولموش بو گۆز یاش لاری؟
اۆد ساچیر،

داغ باسیر اۆره ییمیزه

ائله بیل كۆچ ائدیر دۇرنا قاتاری...
اۆ هارا تله سیر، اۆ نییه گئدیر؟
اۆ بیزیم چۆل لری نییه ترك ائدیر؟
تۆكولور یارپاق لار، سۆسور بۇلاق لار،
سۆیوقدان اۆشویور، اسیر بۇداق لار.
پاییزین سازاغی کسیر اۆت لاری،
گۆیده تۇپالانیر غم بۇلودلاری...
داغین دۇمانی می، سیسی می گۆرون،
دۇمانلی سس لرده بئله هۆنکورن؟

آغلاییر آشکار،

یانیر گیزیلجہ.

بارماغی آلتیندا تارزان گور نئجہ،

دوینلی سسلری قوورور، سیخیر.

سسلردن یاش سیزیر،

سودان اود چیخیر...

ای تاریم، ای نغمہم ای پیریم منیم،

سنہ نذیر دوشور... چوخ یوخسولام من.

نغمہم اولاییلر نذیریم منیم

اوداکی، سونوک دیر نغمہ لریندن...

اومجهول دیلینلہ، سیرلی سسینلہ

گیزلی بیر عالمدن خبر وئیرسن.

نولار، منیم کیمی سسینی دینلہ،

گورہک، بونا نئجہ تاب گتیریرسن؟

ای آتام هونرلی، بابام فیکیرلی،

ای ریحان نفسلی، یارپیز عطیرلی.

ماسال ننه لرین ای لای لای سسی،

اولو بابالارین کامال خزنهسی

شیرین آرزولاریم، خوش خیال لاریم،

ای مقدس پیریم، ای مودریک تاریم،

دانش، نغمہ اوخو،

سن حزین - حزین

آبیرلی، خیالی قیزلاریمیزین
اوتانجاق، دوزوملی سئوگیلریندن.
دانیش،

صوحتینه منتظرم من.

دانیش،

نەدن اوترو آیری سالدیلار

کره می اصلی دن؟

قیسی لیلی دن؟

نییه طالع لری داشا چالدیلار؟

سینه نه چکیلن بو داغلار نه دن؟

سنین خیال لارین، دوشونجه لرین

دریادان لنگرلی، سمادان درین

هر حالین تاریخی

یوز ایل، بئش یوز ایل.

گۆشه لر رنگ به رنگ:

یاشیل، آل، ساری

اورد اواراقلانیر،

بیر قلبین دئییل،.

بیر خالقین مین ایللیک اضطراب لاری

بیر خالقین تاریخی -

تاریخین یولو.

ائیشی، یوخوشو، اضطراب دولو.

سس له نیر موغامین پرده لرینده

صۇحبىتى آشكاردا،

سىررى درينده

زىلىندە، ائله بىل اۇد قالانىب دىر،

يانقىنا دۇز مە يىب ھاوالانىب دىر.

بمىندە، يانقىنى كئچىرمك اوچون

فىكىرلر، خيال لار ئووالانىب دىر.

بىزكى، بويۇل لارى بىر باشا وۇردوق،

بىزكى، بىر واحىدىك بىر آرزو، كامدا.

ائله بونون چون دە... تەك مەن مى؟

يۇخ، يۇخ.

ھەركەس اۇز قىلىنى تاپىر مۇغامدا.

مۇغام ھەرگوشەسى سىرلى - سۇراقلى

يۇلا بنزە بىر.

ياتاغا سىغمايان قۇللو - بۇدا قلى

سئله بنزە بىر.

اۋولجە يام ياشىل دوزدە دولاشىر،

بىردەن دە يىشىدىر كۆھنە يىرىنى

اۋاخىر، كۆكرە بىر،

اۋجۇشىر، داشىر

داغىدا - داغىدا ساحىل لرىنى.

جىلووا گلەسەيدى بئله بىر آخىن،

نۇتا سالاردىلار اۋنو نغمە تەك.

شەكلىنى چەكەك چون خىردالىق لارىن

اۆزگە بىر دونيادان بۇيالارگر.
تئز - تئز دە يىشىدىرير اۆز مچراسىنى،
اۆ يۇلا چىخمادان يۇلونو بىلمىر.
سفرە چىخاندا ماجراسىنىن
ايلكىنى بىلسەدە، سۇنونو بىلمىر.
بو يۇلو ھەر يۇلچو بىر جور قطع ائدىر،
بىمى دۆزنلىك دىر،
زىلى زىروە دىر.
بلى اۆ زىروە دىر.
اۆ زىروە لىكدە
آياغىن آلتىندان سانكى يثر قاچىر.
اۆ آياغ دە يىمە يىن ياشىل گدىكدە
ھەر يۇلچو اۆزونه اۆزو يۇل آچىر.

ھەر مۇغام چالانىن، مۇغام دئىەنن
كەچدىيى، آچدىغى ايز باشقا - باشقا.
عبنى مۇغنىنى ھەر دىنلە يىنن
كۆنلۈنو ياندىران كۆز، باشقا - باشقا.
مغرور قىز قلاسى...
اۆ كۆھنە باكى
منصور، زابل اۆستە اينلە دىر تارى
اۆ نە دىر؟

سۇلارىن قايلالارداكى

حزین، آستا - آستا پیچیلتیلاری.
- نئجه دۇمانلى سان،

گۇرونمور گۇزه

پردە دە، اۇرتوكدە چيرپینان اۆرەك.

گیزلى مطلبینى گۇرمك چون

بیزه

درینه ایشله یین تخیل گرک

هره بو اوجاقدان بیر اۇد گۇتوره

تۇتار سسینده کی درین لیکلره

خیالین گۇزیله ائشیدر، گۇره

گیزلى مطلبینى هره بیر جوره.

بیلمیرم، یاشیل دیر، آل دیر سس لرین.

سسینه نه سۇزوم؟

لال دیر سس لرین.

مطلبی گیزلدیر، اینله بیر آنجاق

دانی شیر،

بیلمیریک نه دئییر آنجاق...

لال سسین نه بۇیوک قدرتی وارمیش.

سس ده سۇزدن بۇیوک حکمت اۇلارمیش.

موبهم دیر،

گیزلى دیر سۇزو نغمه نین

مین سۇزدن گوڭلودیر، بیر حالین سنین.

ای تاریم

ای نغمەم،

ای پیریم منیم

سنە نذیر دولشور...

چۇخ یۇخسولام من،

نغمەم اولاییلر نذیریم منیم

اۇداکی سۆنوک دیر نغمەلریندن.

سۆزوم دە اولسایدی سسینین گۆجو،

اۇنوباشیم اولسته بایراق ائدردیم،

سسینله دونیانى من تریدردیم.

یانیب شیریل - شیریل

آخیب شیر - شیر اۇ.

کیم دئیە بیلرکی، نه دانی شیر اۇ؟

اۇندا قۇجاق - قۇجاق سۆز چلنگی وار.

هەر سسین هر حالین نئجه رنگی وار.

هر کس، هر گوشه نى یوزار بیریره،

گلین بیر آنلیقا باخاق گۆی لرە

بولودلار بورونور، بولودلار دۇنور

هرەنین گۆزونه بیر جور گۆرونور.

یۇخ

هَمَن، هَمَن دیر، گۆی دە

بۇلوددا.

ھەرە اۋز قلىبىنى گۇرور بۇلوددا.

يۇخسا اينانمادين

اينانما، آنجاق،

آن با آن دە ييشن او بولۇدا باخ.

سن دە اۋز قلىبىن پىنجىرە سىندن،

اينان گۇردويونە،

ائله دىر البت،

منىم گۇردويومو گۇرمە سن دە سن،

من دە حقيقتىم، سن دە حقيقت.

سنگاه

ای زابول سنگاهیم، اورتا سنگاهیم،
منیم اوز آمانیم، منیم اوز آهیم.
سن منه کیمسه دن پای وئرلمه دین،
سن اوزگه چشمه دن گتیرلمه دین
منیم داغ لاریمدیر سنین قایناغین
قوشقارین،

کپه زین،

اؤلوشاه داغین

باغریندان سیزیلیب سن دؤرولموسان،
من ده یووالانیب منیم اؤلوموسان.
باشقارنگه سالیب بوزامان سنی،
یئننی دن یاراتدی صادقجان سنی.
منیم اوز دردیمن سن، اوز ملالیم سان.
آنامین سودوتک سن حالالیم سان.
چوبان بایاتیسى...

داغلارباشیندان

قارلارا قاریشیب قار-قار آخییدی.
چؤل لره بویلاتان گؤل باخیشیندان
کئچدی یول لارا ایز بۇراخییدی...

حزین بایاتیلار، چیچک لرکیمی

داغ لاردا كۆك آتدى، آرانا چاتدى.
شیرین باياتیلار، ديلك لر کیمی
بیرقلبدە بوئی آتیب مین قلبه یاتدی.

ننه مین ديلینده مین ایل ديللەنن
سئگهیم، اوزون آل، اوزون جانیمی.
دیلقمین ديلینده ديل - ديل ديللەنن
آی تئللی سازلارین تئللی خانیمی.

ای ساری عاشیغین سئوگی داستانی
ای مؤللا جومانین ایسمی پنھانی
واقفین کؤنلۈنۈ قانا دؤنده رهن،
خۇمار - باخیش دان می سوژولموسن سن؟

سئگاه - بیر آرزونون، بیر چیرپینتین
مین اوّره کدن گلن هیجقیریق لاری.
سوؤنو اینیلتیلی،
اوولی چیلغین -
سینمیش بیر اوّره بین سس قیریق لاری...

غم دیر دؤلایلاری او آغلار سن سن.
آغریلار مایاسی
شیکایت سوؤ.

بیر ھیمە بند اۇلان بیر غریب کسین،
کۈنول ھیجقیرتیسى، ایچ ھۈنکورتوسو.
دانی شیر باشیندان اۇتوب کئچەنى.

بعضاً عصیان ائدیر.

بعضاً اینلە ییر.

گیزلی دردلرینە یاندیریر سنى،

مطلبی گاه آجیر،

گاه دوگومله ییر.

ایله سالدیغی کۈر دوگومونه

دیللە یالواریر: تئز آچیل - دئییر.

اۇتن کئچمیشینی قۇیوب اۇنونه

باياتی چاغیریر، اونا دیل دئییر:

آراز گلدی، یان آخدی،

دییینده مین جان آخدی.

وطن ساری باخاندا

اورە ییمدن قان آخدی.

داغلارین سینەسى نه؟

گوڭ قالخیب سینە سینە.

عالمە سیغماز باشیم

سیغیب دیر سینە سینە.

عزیزیم گۆل اۆلدوم،
ياندیم آخیر گۆل اۆلدوم.
بیر دیل بیلمز قوش ایدیم،
اۆخودوم، بۆلبول اۆلدوم...

سئگه - ناله سینه آلیشان کۆنول،
آلۆو تأسۆف، کۆزو خاطیره
کئچمیشی یانقیلا دانیشان کۆنول،
قازانجی آغریلار، اۆزو خاطیره.

اۇ دئییر، دیل ایله آمانین، آخین:
- طالع بیر اۆره یه گۆر نئجه قییمیش...
منیم چکدیکلریم، هانسی گوناھین،
هانسی بد عملین اۆز باھاسییمیش؟
بو درده باغلادی منی کیم؟ - دئییر
بمینده، زیلینده اۇ «نئیلیم»؟ - دئییر.

دردمین یوگونه تاب گتیرمه دی
اییلیب قیریلان بوداغا نئیلیم؟
دره لر کئچمیشم، داغلار آشمیشام،
کۆنلومده کۆکلەنن بو داغا نئیلیم؟

من دانیشان زامان بیر کیمسه دینمز،

سسىم سۇ ياندىریر سۆزو بیلینمز.
بۇيوك آرزولارا دوڭيا بیر قفس،
دیلیمه وۇرولان قاداغا نئیلیم؟

من اۆد حریصییم، اۆد منه همدم،
گوڭناه من ده دئیل، داشی اریتمس.
بوز توتار، یای گوڭنو بولاغا گئتمس.
نئیلیم، بوزا نئیلیم، بولاغا نئیلیم؟

دانیشدی
گۆردوکی، دینله ینلرین
باشیندان اۆد چیخدی، گۆزلری دۆلدو.
دردیله، غمیله باشقالارینا
عذاب وئردییینه پشیمان اۆلدو.

دئدی: - بودا كئچر، آخی نئیلیمك؟
همیشه اۆلمازكى، یئر اۆزو گۆندوز
بئله یارانیب دیر، بو چرخى - فلک،
بیراۆزو گئجه دیر، بیر اۆزو گۆندوز.
ای منیم اۆره ییم، سن اۆز گۆزونله
گئجه نی گئجه گۆر، گۆندوزو گۆندوز.
اۆز اللرینله،

كۆنول لر شاد ائدن عمل لرینله

يۇلونا گۆل دۆز.

نە دئىير كۆنلومو اويماغلا، اويولماقلا سئگاه؟
گۆزە گۆز ياش لارى تەك بىر بئله دۇلماقلا سئگاه؟

آنامىن اوز سوڧدوتەك سىن حالالىم سان، حالالىم،
نە دئىيرسىن، مىنى مىندن بئله آلماقلا سئگاه.

بىزى دۇنيانىن اۇدار چەرچىوہ سىنىدن چىخارىر،
دلى حاللارداكى ھۇنكورتويە دالماقلا سئگاه.

اۋنون ھەر پردەسى آہ، ھەر بىمى غم، ھەزىلى اۋد،
قلبە آتش چىلەيىر، ھۆكۈم ائلەيىر آغلا سئگاه.

بختيارىن دا كۆنۈل تئلل لرى تىترەر بئله جە،
دئىير آھستە جە ھىي: آغلا، سە گاه، آغلا، سئگاه.

راست

بۇخاری باشیندا ائل آغ ساققالی

ایله شیب

قلبینی آچیر سوفره تک.

دانی شیر، آن با آن ده بیشیر حالی

زۇغال چۇبوغونو تۇستوله ده رک.

سۇزلری بم سیم دن زیل سیمه دوشموش،

دانی شیر بیر عصرین اوز یاراسینی.

دانی شیر آراملا،

تیلیسمه دوشموش

بیر پری قیزی نین ماجرا سینی.

داغلاردا گۆینه یین مجنون دۆر سگاه،

راست - اؤنون آتاسی... نصیحت ایلر.

مجنون صحرالارا گتیریر پناه،

آتا بو سئودانی مذمت ایلر.

راست - مودریک بیر آغیل، درین دوشونجه،

دانی شیر تمکینله، آراملا تک - تک.

سه گاه - بیر ایسته یین، عشقین دالینجا

مله یه - مله یه قاچان بیر اوره ک.

راست - چیلغین قلب لره بیر آغ ساققالین

اؤبودو، دانلاغی، ارک ائتمه سیدیر.

بیر زامان بودرہین قلبین، کامالین
آییلیب اوزونو درد اثتمہ سیدیر.
سنگاہ - نالہ چکن، راست - تدبیرلیدیر،
وقارلی دوزملو، اوصبیرلیدیر.
یوز اولچور، بیر بیچیر،

دوشونور درین،

محیط دنیزی تک اولنگرلیدیر.
اونون لنگر ووران هر گوشہ سینده
درین دوشونجه لر دالدا لانیب دیر.
گیزلی فیکرلرین سیخ مٹشہ سینده.
آرزودان، ایستک دن اود قالانیب دیر.

فیکرلر، فیکرلر...

بیر سیر داش اولموش

انسانا...

دردینہ دؤلانداں بری.
راست - جاوان دئییل دیر،
او، یاشا دؤلموش،
مودریک بیر اوړہ بین دوشونجه لری:
حیات نہ؟

اولوم نہ؟

عومور نہ؟

یول نہ؟

غفلت یۇخوسونو داغیدان نه دیر؟

قیش دا یاغان قاری باهار گلینجه

سئل لره دۇندریب آخیدان نه دیر؟

دۆزدە آیاق آچیر داغلارین قاری

هر واختین اۆز قۇشو، اۆز بۇداغلاری

یۇخودان قالدیریپ اولو داغلاری

باهار هاواسینا اۇخودان نه دیر؟

چالیر اۆره ک لری گۆز باخیشیلا،

بۇشالیر کۇنول لر گۆز یاغیشیلا.

یئرلری، گۆیلری اۆز آخیشیلا

حالدان - حالا سالان بوزامان، نه دیر؟

حۆکمیلە، قصدیلە نه دئییر زامان؟

اۇچورور بیر یاندان، قۇرور بیر یاندان .

گۆنشین باشینا دۇلانیر جاھان،

فیرلانیر، فیرلانیر فیرلادان نه دیر؟

آی نه، گون نه دیر؟

ایلک نه، سۇن نه دیر؟

ائیشی گۇستریر بیزه داغ کیمی،

قارانى گۇستریر بیزه آغ کیمی،

دوئیاتی اوینادیر اویونجاق کیمی،

قصدی بیلینمه ین بو اوئون نه دیر؟

آی نه، گون نه دیر؟

ایلک نه، سون نه دیر؟

بیر آغیلین حکمتلی نصحیت لریدیر راست.

تاریخ دانیشان کؤهنه روایت لریدیر راست.

آغیل دانیشیر، جانلی میثال لار چکیر هردن،

بیر طالعین عبرتلی حکایت لریدیر راست.

عشاق دا وئیریر سیرلی سوال لار بیزه رنگ - رنگ

عشقینده جواب سیز قالان حکمت لریدیر راست.

دلکش ده پیچیلدار بیزه دؤنیا قدریندن،

انسانین عدالتلی شیکایت لریدیر راست.

اؤز دردینی قیشقیرماز، او آهسته جه سؤیلر،

لاکین عذابین سون دمی، سرحدلری دیر راست.

دؤنیانی گؤزل گؤرمک اوچون قۇربانا حاضیر،

انسان لارین ایلک آرزوسو، نیت لریدیر راست.

ای بختیار، آه آتشی سوز رنگینه گیرمز،

هم دردلی گؤروب چاغی و هم دان یثردیر راست.

آمان اووچو

مارال ائندی سرچشمه یه
سرچشمه دن سؤ ایچمه یه
بیلمه دیکى ، بؤسقودا دیر
بره سینده آمان اووچو

يامان اووچو،
ظالم اووچو.

قابیر غاسی قالین اووچو.
قاچدی ، بیر آز آرالاندی .
شاراق - شاراق!
کۆره ییندن یارالاندی،
قاچا ممادی ... او دایاندی
گۆی چمنلیک قیزیل قاندان

اؤدا یاندی

دؤندو، باخدی یازیق - یازیق
ملول - ملول،

اووچو، سنن قۇلون سینا
نئجه قییدین بو داغلارین

مارالینا؟

گۆزلرده کی او چاره سیز یالواریشا
نئجه دؤزدون؟
آمان اووچو،
توفنگینی چییینینه سال،

بیر گئری دؤن،

بیر اؤرا باخ.

بو دهشته کۆل تیتره دی

گۆل اۆشدو.

باخیشداکی اؤ یالواریش

نغمه اۆلدو:

دیله دۆشدو:

"آمان اۆوچو، وۇرما منی،

من بو داغین مارالییام.

یارالییام، یارالییام.

نغمه لرین ایستی سینه

قیزیندیقجا دۆنورق بیز،

هئیکلله شیر حئیر تیمیز

ياغ، ياغیش.

آغ یئل اسیر،

آغ بولودلار

تۇپا - تۇپا،

تئل - تئل اسیر،

آغ یئل اسیر.

پانیغلانان بولودلاری

كۇسا - كۇسا

آسا - آسا

آغ یئل، آغ - آغ گۆل بیتیریر،

ياغیشی دا آغ گتیریر.

گۆیده بولود دامار - دامار...

بو آغ ياغیش

دۆز تورپاغین

ایلیگینه

دامار - دامار...

اۇغول - اۇشاق گۆله - گۆله

چیخار چۆله.

اۇز ایسلانار، گۆز ایسلانار.

اۇغلان قاچار،

قیز ایسلانار.

"ياغ ياغیشیم، ياغ ياغارا.

داش آغارا، داغ آغارا.

آغ بۆلۈدۈن تۆی گۆنۈدۈر،
گېر ماغار،

ياغ ای ياغیش،
وۇر ناغارا..."

ياغیش ياغیر،
اۆرە یېنین یانقیسینا

داغین، داشین.

تۆت اۆجۈندۈن سن گۆیه چیخ،
بویاغیشین.

شیریلدا ییر ناوالچالار،
قۇپوب دوشور بوداغیندان

کال آلچالار.

آرخ لار داشار، سئل اۆینایار،
سئل لر ییخار بره لری،
دیللندیره ر

دیپ سیز "اۆزون دره" لری...

اۆزون دره

شوشتریمدن قۇپوب دوشدو،
سئل لر، سۇلار چاغیلدا یان

اۆزون - اۆزون دره لر.

الوان - الوان هاوالاردان آلدیغیمیز
هاوالاردا

اۆز سۆزۈدۈر کۆنلۈمۈزۈن،

آرزوموزون، درەلرە...

گۆی تۇتولار.

بیر طرفی آچیق اۇلار.

آچیق یثردن گۆن چیرتلايار.

دئیەلرکی، ایندی گۆنش

بۇلودلارا اۆلدوگۆنۆ.

آچیب قیزیل ساچ لارینی

گۆنش یۆیۆر ال - اۆزونو...

بس بونە دیر؟ بس بونە دیر؟

بۇدا اۆزگە بیر نغمە دیر.

یاغیش کسیر...

غوغاسی دا بیتیر دئمک

گۆیون، یثرین.

گۆیون تمیز آیناسینا

عکسی دۆشور

چیچک لیرین...

چیچیک آچیر ساغدان سۇلا

گۆیون تاغی

گۆی اۆزونە چتیر چکیر

گۆی قۇشاغی.

«فاطمائنه خانان قۇرور»

خاناداکى رگلرە باخ.

کیتاب کیمی او، اۇخونور

واراق - و اراق.

اؤ اوره بین گاه غصّه لی،
 گاه فرحلی حال لاری می؟
 اؤ مؤغامین الوان - الوان حال لاری می؟
 هر گوشه ده نهجه - نهجه
 رنگ چاغلاییر.

سس لر ائله انگین دیرکی،
 آچیب گئیش قول لارینی
 بو دونیانی قوجاقلاییر.
 افسانه وی ننه میزین
 اوره یینین تئل لریندن
 خاناسینا بند ائندیی سوس لره باخ.
 سس لرده کی رنگ لر باخ،
 رنگ لرده کی سس لره باخ.
 گاهدا اولور، یاغیش کسمیر،
 ائله یاغیر، یاغیر یئنه...
 نه اکینه گئدن اولور، نه بیچینه.
 چیین لرده حیات یوکو داغدان آغیر،
 سپه لنیر سؤلا، ساغا،
 آمان وئرمیر گوز آچماغا.
 نقیله مه لی؟
 - پاس آتیب دیر اوراق لار.
 زمیلرده دیش قیجادییر

آلاقلار.

ھرقايدان پای اوموب
قودوگزیر اوشاقلار:
قودو، قودو، دۇرسانا،
چۇمچەنى دۇلدورسانا...
اкин - بېچين عشقینه،
اۆرەك يانیر،
دیل يانیر.
بیزیم ماھنی لاریمیز
بعضاً بئله یارانیر.

سایاچی لار

دۆژده قیزیل بوړکویه
داغدا، بورانا دوشدوک.
یایدا داغا اوژ توتوب،
قیش دا آراناکوچدوک.

قیش دا دیه ائویمیز
یایدا آلاچیق اولدو
قلیمیز تک ائویمیز
هامییا آچیق اولدو.

دوشدوک قارا، سازاغا،
هم قول اولدوق، هم آغا.
قوندوق آزاد قوش کیمی
بیز بوداقدان - بوداغا.

سرحد تانیما دیق بیز،
آرخالان دیق داغلارا.
لپیریمیز یول آجدی
یاخینا، اوزاق لارا...

قویون - قوزو بسله دیک،
داغ بیزه سیرداش اولدو.

يايلاق لارين چيچه يى
بىزه ايىن - باش اولدو.

"ننەم قۇيونون آغى
دۇلاندی گلدى، داغى.
چۇبانا چاریق باغى،
قىزلارا جۇھىز آغى..."

ننەم، آدلى قۇيون،
دۇلانیب گلى قۇيون.
گلین لر گۆزە میندن
تۇخویر خالى قۇيون.

ننەم، آنازلى قۇيون،
قىر قوول گۆزلو قۇيون.
پىندیرى كسمە - كسمە،
قاتیغى اۆزلو قۇيون..."

داغلارداكى سۇلارین
سسى نغمەمیز اۆلدو.
داغلارین سئل سۇیو تىك
قلىمىز تمیز اۆلدو.

داغ لاردان آلدیغیمیز

نغمه نی

قلبیمیزین

فریادینا چئوردیک.

آراندان کسدیییمیز

قارغی توتته یه وئردیک.

بیز نغمه یله اویانیب

نغمه یله ده یاتاردیق،

بیز قویونو - قوزونو

نغمه لرله اوتاردیق...

"ننهم آناریش قویون،

یونو بیر قارایش قویون.

چوبان سن دن کوسویدو

سودو وئر، باریش قویون."

اوجا داغ لار شیش قایالار بویونجا

زیله چکر بایاتینی چوبان لار.

بو سسده کی ملاحتی دویونجا

قویون - قوزو اوتا گلر، دیل آنلار.

کیچیک - کیچیک آرخلاریم -

بایاتیلار، سایاچیلار، لایلالار

قایالاردان سیزیلار،
درەلرە های سالار،
کۆرە چاتار،
آرازیمآ جان آتار،
بیزیم مۇغام دریامیزی یارادار.
سئوینچ بیزی گۆلدوروسه،
غم آغلاردیر.
سۇزون اۆزونه آغلايیر،
نەدە گۆلور،
آمما بیزی هم گۆلدورور،
هم آغلادیر.
یۇخ، سۇز دئییل، سس دیر آخی
قەقەدە
هۇنکورتودە.
مین جوۆملەدن داها بۆیوک
مطلب یاتیر
بیرجە قیریق هۇنکورتودە.
کۆنول سسی، کۆنول دلر.
نغمەلرین آوولی دیر.
هۇنکورتولر، قەقەلر.
بلکە انسان
سئوینجینی، کدرینی

نغمەلرلە سۆیلەمزدی،

بىزىم كىمى ھۇنكور - ھۇنكور آغلاسايدى،
قاھ - قاھ چكىب گۆلسىدى سۆز.

يۇخ، نغمەلر يارانمازدى،
قلىبىمىزدن كئىچنلرى
تامام دئىيە بىلسىدى سۆز.
سۆزدن آوول سىس يارانير،
نغمەلردىر ايلك دىلمىز.
نغمەلردىر

سۆزوموزون، فىكرىمىزىن
ابتداسى،

نغمەلردىر

دىلىمىزىن الفباسى.

داش اوڭرە كلردە يانيب داش لارى سىندىردى مۇغام.
حاققا دوشمن اولانى حاققا تاپىندىردى مۇغام.

نە گۇمان ايلەمىسن اۇنداكى تىلىسىملىرى سن،
كۆرۈ آھىلا قۇروتدو، سالى ياندىرى مۇغام.

اۋنون ھەر گوشەسى بىر خاطىرە، بىر جانلى كىتاب،
كئىچىلن يۇل لارى ھەردن بىزە آندىرى مۇغام.

سۇ چىلر كىنلى اوڭرە كلردە غضب تۇتقالىنا،

نەچە قەدین اۇنونو كەسدى، دایاندیردی مۇغام.

اۇ، اورەك یانقیسی، گۆز یاش لاری، بیر چنگە بۇلود
اویادیب یادداشی، وجدانی اوتاندردی مۇغام.

دفن ائدین سیز منی زابول سئگاهین مایه سینه،
دئییرم، بلکه منی بیرگون اویاندردی مۇغام.

چوخ کیتاب لار اوخودوم، ظنّ ائله دیم، بختیارام،
منه چوخ مطلبی آهسته جه قاندردی مۇغام.

سۆزلۈك

-۱،۱-

آخين: ايتى جريان، گوجلۇ آخان سو

آدا: جزيره

آران: آذربايجاندا: يايلاق يئرلره نيسبتن آلچاق و اقليم جه ايستى اولان يئرلر.

آريش: آراما، آختارما ايشى

آرشين: مئتر اولچو اوصولى تطبيقىدن قاباغ ايشلدىلن اوزونلوق اولچوسو (۷۱/۰ مئتره برابر دير).

آرى: دۇرو، خالص

آغى: اولو اوستونده آغيز آچيب آغلاماق، فرياد ائتمك.

آلاتورانلىق: آلاجاقارا، آلا قارانلىق

آھيل: ياشا دۇلموش، ياشلى

آيريج: بير يولون بير نئچه طرفه ھاچالاندىغى يئر (عادتن «يول» سۆزو ايله برابر ايشلەنير).

اثرکن: سحر تئزدن، اثر ته.

ايقراف: (ادب). اثرينين باشيندا و يا اۇنون آيرى - آيرى فصيل لرینين باشيندا مؤاليف طرفيندن وئريلن قيسا سيات، ضرب - ي مثل، حيكمتلى سۆز.

احسن: آلقيش، بينمه.

ارک: صمميت، تکليف سيزليک.

ارک ائتمک: دۇستجا سؤيلمک

ارن: قۇچاق، ايگيت.

اسكى: کئچميش، کؤهنه.

افسوس: يازيق

افلیج: فلج

انگین: گئیش، آچیق

اؤدمک: قاشیلیقلى یاردیم.

اورتاغ: بیرگه، برابر

اۆرکن: ایپ

اوزان: عاشیق

اۆزون دره: شوستر موغام یندان آلینما بیر اویون هاواسی

اوغور: سعادت، برکت.

اؤفورمک: پیله مک

اؤگونمک (اویونمک): فخر ائتمک

اؤووندورماق: آلداتماق، قصدن یاییندیرماق.

اویقار: اویغونلیق، بیر - بیرینه اویان

اویما: آلدانما

اویود: نصیحت

اویوشماق: اویغون اولماق

اویوق: قیریتتی، تیکه

اویوق - اویوق ائله مک: پارچا - پارچا ائله مک.

ایرلی: قاباق، اولکی.

ایسیندیرمک: ایستی لندیرمک، قیزدیرماق

ایسینمک: ایستی لئمک

ایلیج: ترمز.

ایلیک: سومویون مغزی

اینلمک: آغلاماق

ايين - باش: پالتاز.

- ب -

باھادير: قوچاق، ايگيت.

بشار: بزرگين ليک.

بردشى: چاھارگاہ موغام ينين بير بۇلومو.

برە: بند(چای دا، آرڭ دا)، بۇيوک چای لارين اوستونده قورولان متحرريك کۇرپو.

بستەنيگار: چاھارگاہ موغام ينين بير بۇلومو.

بوجاق: خلوت يئر، گيزلى يئر.

بودرمک: آياقلارى دۇلاشماق

بورج: قديم شهر حاسارينين اوزينده موشاهيدە و موذافيە قوللە سى.

بورکو: بوغوجوھاوا

بولاما: آغوز، ساغمال حثيونانلار دوغدوقدا ممەلريندن چيخان ايلک سود

بۇيا: رنگ، کلک

- پ -

پامفلئت: هر هانسى بير شخص ياخود اجتماعى قورولوش، سياسى حاديشە وس.

علثيهينه يازيلميش ايستهازالى پوبليسيستىك اثر.

پرک: قوشون يوواسيندان وازکچمەسى

پۇسقو: باشقالارينا معلوم اولمايان يترده دوشمن علثيهينه گيزلنمک.

پيش تاختا: ماغازادا دوکاندا ساتيجى ايله آليجى نى بير - بيريندن آييران، اوستونده

مال گۇستريلىن و بۇراخيلان، قاباق طرفى باغلى اوزون ميز.

- ت -

تاخیل: دە نین دن اون ویا یارما حاضیرلانیان بیتکی لرین (آرپا، بوغدا، چووداروس).
عومومی آدی.

تاس: ائئلی، دایاز مئثال قاب، تشت، لهین

تالان: قارەت، سۇيغون

تاوان: سقف

تیر: غئیرت، باجاریق

تحفه: سۇقات، بخشیش.

تربە: گور

تلاطم: توفان، جۇشما.

تمل: بونوره.

تن: اولچو، بۇى و س.

تۇپپوز: چۇماق، گورز.

توتک: نئى.

تۇتوشماق: چیرپیشماق

توخان، آلچی: عشق اۇیونوندا مقبول ساییلان دوروش شکیلی.

توم: تۇخوم، دن.

تۇمار: سیغال

تین: دیوار دیبلری، کنار.

- ج، چ -

جادار: چاتلاق.

جالاماق: بندائتمک.

جرگە: سىرا
جىمدىك: حىۋان اۋلسو، لىش
جۇجرىتمىك: گۇيرىتمىك.
جويورد: جىئىران بالاسى
جىدىر: آت چاپماق يارىشى آت چاپماق مۇئەددانى
جىرتدان: گودە بۇي.
جىغىر: ائىن سىزىۋىل
چار: روس پادشاھى
چارپاز: بىر - بىرىنى كىسىپ كىچىن، خاچ شىكلىندە؛ چاتاق
چارپالانماق: چالخالانماق، يارىق - يارىق اولماق
چاغداش: معاصر
چايىر: چىمىن.
چىرچىۋە: حاشىيە.
چىكىچ: تۇخماق
چىلنىگ: گۈل و يايىتىكى لردىن دائىرە شىكلىندە ھۈرولموش زىنت، بىزىك.
چىنگە: بىر ال تۇتان قەدەر.
چۇخور: چالا
چۇلبا: تۇيۇغون كىچىگى
چىلغىن: دلى، ديوانە.
چىلىمىك: داغىتماق
چىلىك - چىلىك: پارچا - پارچا.

حال: بۇرداكى معناسى يلا موسيقى دە پردە.

حجر: چاغداش آذربايجان مىلى قهرمانى قاچاق نبى نين حيات يولداشى. اينالى:
توفنگ ينين آدى.

حدت: شيددت

حيسار: (۱) چاھارگاہ موغام ينين بير بۇلومو، (۲) سد، بارى.

حيصه: قيسيم، واحيد

حظ: نشه، سئوينج حسى.

حمزه: نشه، سئوينج حسى.

حمزه: كۇراغلون آتى نى قاچيران «كل حمزه».

- د -

داروازا: آنا قاپى، آلا قاپى

دالماق: اته تۇخونوب گيجيتمك، يانديرماق.

دالماق: (۱) باتماق، (۲) اوزونو اُونوتماق درجه سينده بير شىلى له دريندن مشغول

اۇلماق

دانماق: اينكار ائتمك.

داھى: خارىق العاده آغىل و ذكايا مالىك اۇلان شخص.

دلقم: ۱۹ ونجو عصرين خالق عاشىقى.

دلکش: راست موغام ينين ان مينور حيصه سى، مينور: سس لرى، كيچيك تئرسىيا

اساسيندا قۇرولموش آككورد عمله گتيرن موسيقى لادى (حوزن، كدر احوال -

رۇحييه سى ايله سجييه لنير). (ماژورعكس).

دم توتان: زويوچو

دن: تۇخوم

دۆزەمك: تھمل ائتمك.

دۇغاناق: حالقا.

دۇققاز: باغچا قاپىسى

دويون: تۇي، طنطنە، شىلىك.

دۇلانباچ: چتىن، دۇلاشىق.

دۇلاي: ائىن سىز يۇل.

دۇيىچ: دۇيمىك اوچون آلت ياخود چكىچ، گورز.

دۇينىك: قابار.

دھشت: واهىمە، فاجىيە

دەينىك: (۱) بىر باشى تۇيپوز چوماق، ال آغاجى، (۲) گۇچ.

دەيە: يىر آلتىندا قازىلمىش ائو.

دەيىرلنىمك: دىغىرلانماق

- ز، ژ -

زارافات: ايلنىمك، گولمىك اوچون دئىيلن سۇز و يا ائدىلن حرىك

زەمى: تارلا، اكىن يىرى.

زىنگولە: چاھارگاھ موغامىندا سىس يىن زىلى، سون زىروەيە قالخىش

زۇغ: كۇك

زىل: موسىقى آلت لرىنىن ان يۇكسىك تۇنو (بىم عكىسى).

زىندان: (۱) اوژەرىندە مئثال دۇيمىك اوچون دەمىرچى آلتى، (۲) قارائلىق و مودەيىش

دۇستاق خانان.

ژورنالىست: ژورنالىستىكا ايله مشغول اولان پئشەكار ادبى ايشچى،

ژورنال: كىتابچا شكىلىندە نىشرا ئىدىلن دۇورى مجموعە.

- س، ش، ص -

سارا: شاعیر نباتی نین سئله قاپیلیب بوغولان سئوگیلی سی، بونون لا ایلگیلی
اۇلاراق "آپاردی سئل لر سارا نی" آدلی آغیت یاخیلمیشدی.

سارسیتی: دهشتلی، تیتره ییجی.

سال: بولتۇو یاستی داش پارچاسی.

ساری عاشیق، ملّاجوما، واقف: آذربایجانین تانیلمیش شاعیر و عاشیق لری.

ساوایی: باشقا، غئیری.

سایاچی: قۇیونلار حاققیندا ماهنی قۇشان و اۇخویان آدام.

سایری: خسته

سرت: برک، شیددتلی.

سرگی: جاماعاتا گۇستریلمک اوچون معین قایدادا قۇیولموش یا آسیلمیش شئی لر
و اۇنلارین نومایش ائتدیریلدی یئر.

سندیر لمک: سنده لمک، آفاق اوسته دورا بیلیمه ییب بیرغالانماق

سوزگج: الک

سۇس: زینت، بزک

سۇی: ائل، طایفا، قبیله

سهو: خاطا، یالنیش .

سیخ: مؤحکم

سیس: دۇمان

سیغال: تیمار ائتمک.

سیناق: امتحان

سیوری: نازیک، تیز.

شاختا: چوخ سۇیوق

شلہ: آرخادا آپار یلا بیلہ جک قدەر
شوملاق: تۇرپاغین آلتینی اوستونہ گتیرمک
صادیقجان: تارین تۇتوش بیچیمینی دە ییشدیرەرک، تئل و پردہ ساییسینی آرتیراراق
امکان لارینی گنیشلتیمیش چاغداش موسیقی اوستادی دیر.
سۇنا: گۇزل، گۇیچک

- ع -

عشاق: راست موغام ینین بیر بۇلومو
عقرب: ساعات، کومپاس
عیبجر: چیرکین

- ف، ق -

فرح: سئوینج .
قاچاق نبی: ۱۹ ونجو عصرین سۇن لاریندا روس امپراتورلوغونا قارشى عصیان ائدن
خالق قهرمانی.
قاداغا: قاداغان
قاداق: بیچاق، قایچی و...
قاققیلداشماق: قاه قاهالارلا گولوشمک.
قالانماق: اوست - اوسته ییغیلماق، تۇپلانماق.
قالخان: سیپر
قامچی: شاللاق
قایغی: ۱) بیرینین ریفاهی اوچون گۇستریلن دیققت یا فعالیت، ۲) درد، مؤحنت.
قفیل: گۇزله نیلمز، خبرسیز.

قنىم: دوشمن

قۇپوز: ساز

قۇدو: كۆكۈچۈخ اسكى لره دايانان بىر خالق اينانچىنين گرەيىي اۇلاراق تىرتىبلنن و اوزون سۆرەلى ياغيشلارلار دىندىريلمەسىنى آرزولايان تۆرەنلرلر، فىزىك اۆتەسى گۈجلرى تمثىل ائندىگىنە اينانيلان خاص گىيىندىر يلەمىش كۆكلا.

قوزئى: گونشەن گۆرنەمە بىن طرفى، شىمال.

قۇزغون: قارغا نۆولرىندىن ابرى و برىك شىغىيان بىرتىجى قۇش.

قۇشقار، كپەز، شاه داغ: آذربايجان بىن ان يۈكسك داغلار بىن آدى.

قۇل: ايمضاء

قۇلبچە: كىچىك قۇل

قۇلدارلىق: كۈلەلىك دۆۋرى.

قۇۋوق: ايجى ھاۋا ايلە دۆلۈ قابارجىق، كۆپۈرچىك

قىر قوۋول: رىنگلى بىر اۋو قۇش.

قىغىلىج: يانار ياخود قىزارمىش بىر شىئى دىن سىچرايان اۋد دزەلرى؛ چىرتدان.

- ك، گ -

كالاغايى: باش اۋرتوسو

كەچىد: كەچە جىك، كەچىلە جىك يىر.

كرال: پادشاه

كەشقىيات: دوشمەن يىرىن و قوۋە سىنى مەيىن ائتمەك اۋچون عىسگرى قىرۇپ طرفىندىن آپارىلان عملىيات.

كلە كۆتۈر: ائىش - يۇخوش، گىرىنتى - چىخىنتى.

كورن آت: دۆرو آت، ساجى، تۈكۈ پارىلتىلى سارى - قىرمىزى رىنگدە اۋلان.

كۆكرەيىر: جۇشور، داشىر.

كۆكلنن: ايكى سەس يىن بىر بىرى ايله سس اويغونلوغو.

كۆل - كۆس: قانقال، كۆتو بىتكى.

كۆمپاس: قىيلەنما.

كۆھلن: ھار يىن بىلنمىش (آت ھاقىندا)

كىرە: كىرايە.

گىن: ائىلى، اۇزاق.

گىدىك: داغىن بىلى، آشىرىم

گىرمىك: گىرىلمىش ھالا گىتىرمىك، دارتماق

گۆزگۆ: آينا.

گۆزم: قۇيۇنۇن قۇز يۇنو.

گۆننى: جىنۇب

گۆنۇ: (۱) دۆشمىن، رقىب، (۲) بىرىنجى آروادىن اۆستۈنە آلىنغان ايكىنجى و يا

اوپونجو آرواد.

گۆۈنمىك: آرخالانماق، بىل باغلاماق.

گىدى: پىس، آلقاق، ياراماز

- ل، م -

لپە: كىچىك دالغا

لپىر: آياق ايزى

للک: شيطان آغاجى

ماتىدىم - ماتىدىم: ھىيران

ماراق: بىر شىيە دىققەت وئەنمەك ھوسى، مىلى، آرزوسو.

مارهال: قوزئی دره لرینده قار تۇپلانات یئر.

ماسا: میز.

ماسال: ناغیل، حیکایه.

ماغار: یاس، ماتم چادیری

ماغارا: زاغا، کاها

ماکینا: ماشین

ماگنیٹافون: تایپ

مخالف: کلاسیک آذربایجان موغام لاریندان بیرینین آدی.

مذمت: دانلاما، قیناما.

مشاطه: بۆک چی.

مصطفی پایان: ایران آذربایجانیندا خاننده.

معطل: حثیرت

مغزینی: ماهیت ینی

مفتیل: نازیک یا قالین ایپ شکیلنده اۇلان مثال معمولات.

منصوریه: چاهارگاه موغام ینی سۇن بۇلومو.

- ن، و -

نارین: سۇن درجه خیردا، تۇز کیمی

نانکۇر: یاخشى ليق بیلمه ین.

ناوالچا: یاغیش، قار سویونون آخماسی اۇچون داملارین کنارینا قۇیولان بورو.

نمر: خالق عادتینجه تۇی دا، سۇنرا. نیشاندا پایلاتان شیرینی، پۇل و س.

نیسگیل: درد، اۆرەك دن چیخمايان آجی.

واحید: آذربایجان ین غزل شاعیری

واغزال: سرنشين لره خيدمت ائتمك اوچون دميريول
استانيسياسيندا خووصوصى بينا.
واھيمە: دھشتلى قورخو
وترگى: ايداره دن، اھالى دن و س - دن آكينان مجبورى دؤولت رؤسومو.

- ۵، ۵ -

ھاچا: آيريم.
ھاچالانماق: ايکى يە آيريلماق.
ھاندان - ھانا: نيسبتن چوخ موددت دن سونرا.
ھدە: قورخو گلە.
ھندەور: يان دورە، اطراف
ھيچقىرىق: سسى نى ايچينە آليب آغلارکن بوغازدان چيخان قيرىق - قيرىق سس لر؛
ھيچقىرتى.
ھيم: گوز اشارتى
ياللى: بيرجور آذربايجان خالق اويونو.
ياناشى: برابر، بيرآرادا.
يئتمک: مغلوب ائتمک، باسماق
يئيين: تئز، جلد، سورعتلى
يوخوش: گئتديکجه يوخارى قالخان يئر.
يوزان: اوز ايستەديگى کيمى معنا ائدين.
يوغرولوب: عملە گليب، يارانيب.
يولتتمک: ايستيقامت گوسترمک، ايستيقامت لنديرمک.
يۇمالانان: ديغيرلانان، دييبرلنن.

بختيار ۋە بابزادە ھامىمىزا خاس اولان
 احتىراسلاردان، دۇغرودان دۇغرويا زامان، مەكان و
 فەئنانىن مەجدد عالمىنە گونوموزون ھىجانلارينا،
 دونيانىن آتۇم تەلۈكەسىنە كۆرپۈ فەكىرلر آتار، كۆرپۈ
 تابلولار چەكر. يەنە ھەر بىرىمىزە، بۇتون نەسىل لەرە، يەنە
 اينسانا، قۇنشوسونا، اۇد اۇچاغينا و بوندان سۇنرا بۇتون
 كائىناتا اۈز توتار. سەنەكتارلىغىنىن چىچەكلەنمە و
 مۇدرىكلىك دۇورىنە قەدم قۇيان بۇيۈك شاعىرىن
 اۈلچۈسوز اىستەعدادى بۇيلەجە مئۈە وئىر؛ بۇيلەجە
 اىنكىشاف ائدر.

«چنگیز آیتما تف»

انتشارات اندیشه نو

تلفون: ۶۴۲۷۳۷۱